

11. broj

Split • Hrvatska • godina XI. • veljača 2021.

famosa Helena

List Gimnazijskog kolegija „Kraljica Jelena” u Splitu

TEMA BROJA

Sve strane medija

str. 8

Anketa o online nastavi

str. 4

Razvoj medija

str. 6

Izložba Tolerancija

str. 10

Put u Istanbul

str. 19

Kraljičino ljetno

str. 28

SADRŽAJ:

Riječ uredništva	3
Anketa o online nastavi	4
Razvoj medija	6
Mediji i nasilje	8
Izložba Tolerancija	10
Posjet Muzeju iluzija	14
Američki izbori	15
Adio, Gutenberg	16
Suvremena komunikacija	18
Moj put u Istanbul	19
Povratak domu: Hvar	20
Dome, slatki dome: Vela Luka	22
Svečana promocija maturanata	24
Maturalna večer	26
Intervju sa slikaricom - Andrea Musa	28
Intervju:	
Kraljičino ljeto – Andrej Bartul Jabuka.....	32
Karijera i mediji	34
Medijska manipulacija	35
Utjecaj reklama	37
Elon Reeve Musk	40
Osvrti na filmove	41
Torcida 1950	42
Intervju sa sportašima	44
Karantena	47
HPD Mosor	48
U điru po školi	50

Impressum

List učenika i profesora Gimnazijskog kolegija „Kraljica Jelena“ u Splitu utemeljen za unaprjeđenje obrazovanja, znanosti i sporta

Nakladnik: Gimnazijski kolegij „Kraljica Jelena“ s pravom javnosti
HR-21 000 SPLIT, Nodilova 1, CROATIA

Nakladnik: Privatni gimnazijski kolegij „Kraljica Jelena“ s pravom javnosti, Split

Za nakladnika: Ivan Plazibat, prof.

Lektorica: Sanja Ilić, prof.

Urednica: Nikolina Musa, 2.a

Novinarska grupa:
Katarina Tudor, 2.a, Ariana Kecić, 2.a, Lara Leskur, 4.a, Jure Komadina, 4.a, Dora Budimir, 4.a, Ivana Krivić, 4.a, Nika Mjeda, 4.a

Voditeljica novinarske grupe: Dolores Šimunović, prof.

Računalna priprema:
Marko Dragun

Naklada:
100 primjeraka

GIMNAZIJSKI KOLEGIJ
 „KRALJICA JELENA“
 Nodilova 1
 HR-21000 SPLIT, CROATIA

Epitaf kraljice Jelene iz 976. godine

"IN HOC TUMULO QUESCIT **HELENA FAMOSA**, QUE FUIT UXOR MIHAELI REGI, MATERQUE STEFANI REGIS, HABENAS RENUIT REGNI, VIII IDUS MENSIS OCTOBRIS IN PACE HIC ORDINATA FUIT ANNO AB INCARNATIONE DOMINI DCCCCLXXXVI INDICTIONE IV, CICLO LUNARI V, EPACTA XVII, CICLO SOLARI V, CONCURRENTI, ISTAQUE VIVENS FUIT REGINA, MATER FIT PUPILLORUM TUTORQUE VIDUARUM,

ICQUE ASPICIENS VIR ANIME DIC MISERERE DEUS"

(PRIJEVOD)

"U OVOM GROBU POČIVA GLASOVITA JELENA, ŽENA KRALJA MIHAJLA I MAJKA STJEPANA KRALJA. VLADALA JE KRALJEVSTVOM. OSMOG DANA PRIJE OKTOBARSKIH IDA OVDJE JE U MIRU POKOPANA 976. GODINE OD UTJELOVLENJA GOSPODINOVA, INDIKCIJE ČETVRTE, PETOG MJESEČEVA CIKLA, SEDAMNAESTE EPAKTE, PETOG SUNČEVA KRUGA KOJI SE POKLAPA SA ŠESTIM. I ONA KOJA ZA ŽIVOTA BIJAŠE KRALJICA, POSTADE I MAJKOM SIROČADI I ZAŠTITNICOM UDOVICA.

ČOVJEČE, KOJI GLEDAŠ, RECI: BOŽE, SMLIJ SE DUŠI NJENOJI!"

Dragi čitatelji!

Jedna posebna i neobična godina sada je iza nas. Dulje je trajala od drugih, a opet manje smo toga napravili nego prijašnjih godina. Naš školski kurikulum ostao je prazan, sve je otkazano: školska putovanja, izleti, kazališne predstave, posjeti izložbama, muzejima, koncerti...

Jednog sasvim običnog dana u ožujku promijenilo se sve: škola, šetnje, izlasci, druženja i sve ostale uobičajene svakodnevnne aktivnosti dobile su predznak ONLINE. Život je počeo teći online. Zatvoreni u svoja četiri zida komunicirali smo sa svijetom putem medija. Okruženi laptopima, mobitelima, televizorima i sličnim uređajima utjecaj medija, reklama i filmova sve je veći. Ova činjenica potakla nas je na malo dublje promišljanje o medijima, na pozitiv-

ne i negativne utjecaje, na sam razvoj medija i tako se rodila ideja o temi ovog broja. Sve strane medija obradili smo kroz različite članke, anketirali smo učenike, odradili pokoji intervju, a naša stalna rubrika Đir po školi dobila je dodatak Đir po online školi.

Nadamo se da će ovaj 11. broj našeg lista ostati kao jedini koji u sadržaju nije imao putovanja, izlete i sve ostale oblike izvanškolskih aktivnosti kojima smo se prijašnjih godina toliko ponosili.

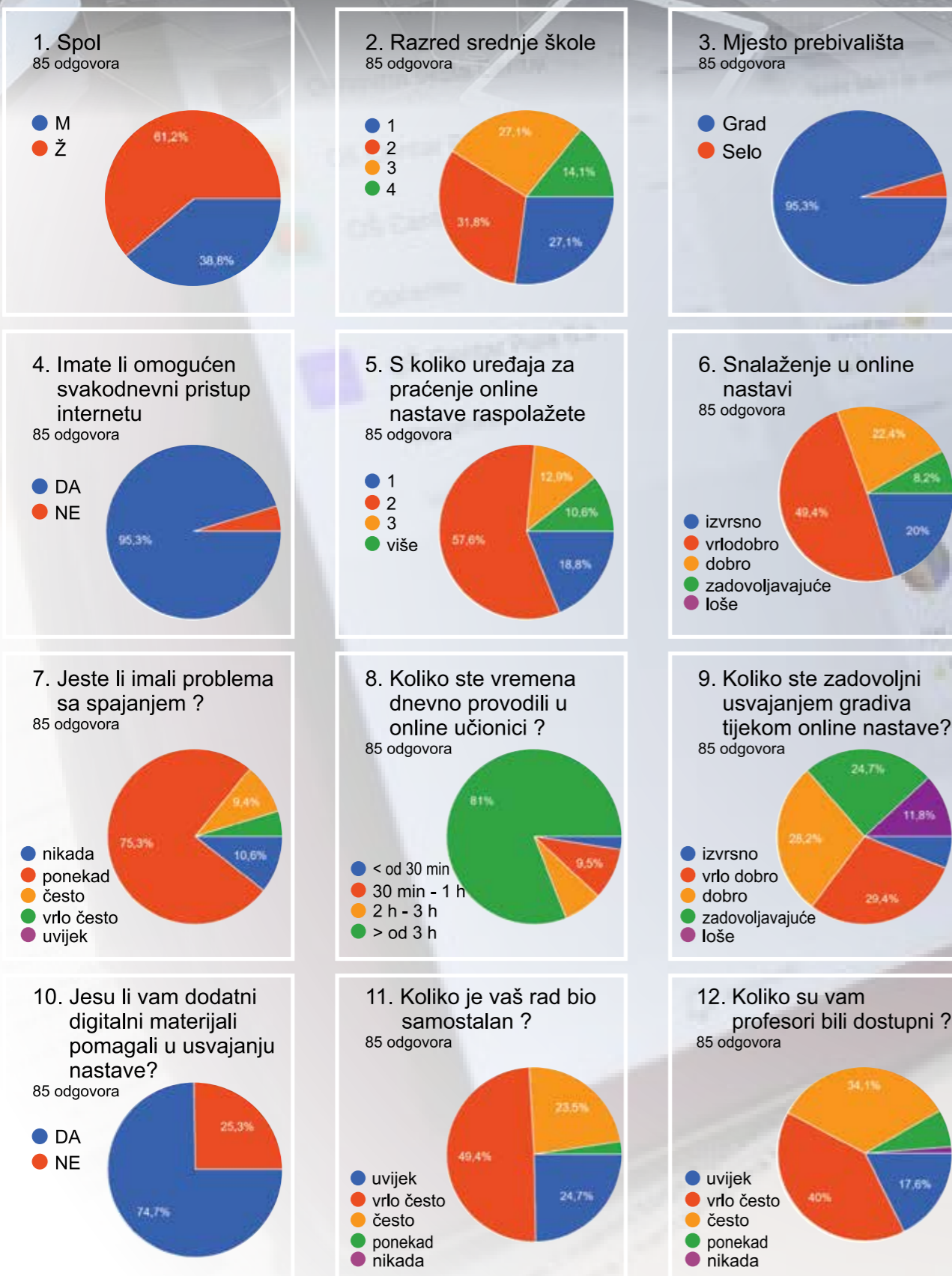
Novi učenici nam dolaze, maturanti idu prema svom završnom činu, iako opet u neobičnoj godini, ali ostavljaju svoj opipljivi trag na fotografijama i u tekstovima našega školskog lista.

Uredništvo

Anketa o online nastavi

Nikolina Musa, 2.a

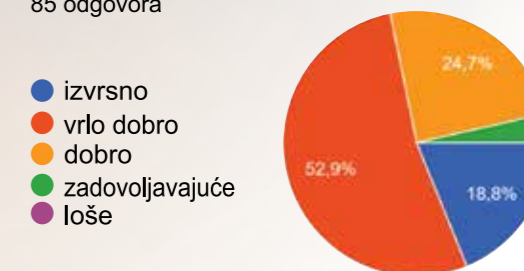
14. Obrazložite odgovor u prethodnom pitanju:

- Ok.
- Lakše je pratiti od kuće nego u školi.
- Puno je bolji i zanimljiviji za razliku od prošle godine.
- Zadaci koje smo morali izvršavati su bili najavljeni i objašnjeni, profesori su odgovarali na postavljena pitanja u classroom...
- Previše vremena provodimo ispred računala i često poslije imam glavobolje.
- Prošle godine da, ove godine 2020/21. ne toliko jer pojedini profesori zahtijevaju spajanje u meet bezrazložno.
- Uvijek se mogu vratiti i vidjeti na google classroom što mi je ostalo nejasno.
- Sve super
- Da, ali za maturu se treba spremati uživo.
- Ovisi kako kod kojeg profesora, najviše mi se svidjelo kada bi nam točno dali sve materijale i objasnili detaljno.
- Teže je održavati koncentraciju i prisiliti se na rad.
- Svidjelo mi se što sam mogla sama sebi isplanirati dan i kada i što ću obaviti.
- Sviđa mi se jer imam više vremena kasnije.
- sviđa mi se
- Online nastava traje dugo, previše gledam u ekran i umorim se.
- Da.
- Bio je bolji princip prošle godine kada smo samo dobivali materijale i pisali domaće zadatke.
- Svidjelo mi se to što svi profesori uvijek daju sve od sebe bez obzira na cijelu situaciju.
- Bio je jednostavan pristup profesorima i mogli smo se vidjeti preko kamere i davali su nam digitalne sadržaje što je dodatno olakšalo nama učenicima posao.
- Svaki profesor ima svoj način, ali mi se kod mnogih profesora ne sviđa pristup tome.
- Puno teže je naučiti preko online nastave i jako je umarajuće preko meeta.
- Da
- Dobar je.

- Zato što nam je ugodnije u našim kućama i lakše rješavamo zadatke.
- Nije mi se svidio, ali nije bio toliko loš. Negdje između.
- Sviđaju mi se meet-inzi. Smatram da mnogo bolje shvaćam gradivo tim načinom, nego samo dobiti zadatak i riješiti.
- Profesori su uvijek tu za nas.
- Profesori se trude, ali neke stvari nisu do njih.
- Nemam primjedbi.
- Bole me oči dok gledam u ekran koji je upaljen preko 5 sati s obzirom da imam dioptriju.
- Sviđa mi se to što se gradivo može ponoviti i pogledati kada god želimo, kao i nagrađivanje za slanje domaćih radova.
- Svidio mi se princip rada zbog toga što je sve bilo organizirano, znalo se kako se što radi i kada se što radi.
- Svidio mi se princip rada te način pristupa.
- Kod nekih nastavnika da kod nekih ne, jer neki znaju bolje objasniti od drugih.
- Mного je lakše pratiti nastavu od kuće.
- Dobro sam se snalazio.
- Smatram da je lakše shvatiti gradivo kad smo zapravo u školi, ovamo mi se čini sve na strku napravljeno nikad ne znam što imam riješiti.
- Svidjelo mi se što smo dobivali nastavne materijale i domaće radove s određenim rokom pa smo sami mogli organizirati dan kako nama odgovara.
- Ove je godine bolje jer su nam nastavnici dostupniji i puno lakše shvaćamo gradivo preko videopoziva.
- Još uvijek smatram da je razlika između online nastave i one uživo prevelika, ali s obzirom na prošlu godinu, ova je mnogo bolja.
- Nije los, ali biH smanjio trajanje nastave. Jako se umorim.
- Svidio mi se.
- Sve je omogućeno te priloženo na najjednostavniji način.
- Puno truda od strane profesora, dosta materijala koje uvijek mogu vidjeti.

15. Jeste li zadovoljni s programom google classroom ?

85 odgovora

RAZVOJ MEDIJA

Dora Budimir, 4.a

Što su zapravo suvremeni mediji i možemo li njihov nastanak usporediti s tradicionalnim medijima?

Možemo reći da je nastanak prvih medija vezan uz davno predindustrijsko doba, vrijeme nomada, ljudi koji su se također služili medijima za međusobno komuniciranje i razvijanje jednostavnijeg života. O takvim oblicima medija danas možemo nešto naučiti na egzotičnim putovanjima ili u dokumentarnim filmovima. Riječ je o špiljskim crtežima koji su označavali različita područja gdje je moguć lov, izvor vode ili čitljivi tragovi i urezi na stijenama i drveću kako bi se pomoglo budućim putnicima.

Masovni mediji morali su čekati stvaranje novih tehnologija prije nego što je došlo do njihovog razvitka.

Sve je započelo s papirom, izumljen je u Kini oko 100. godine prije Krista. Međutim, trebalo je

proći još 1.500 godina prije nego što je Johannes Gutenberg izumio prvi tiskarski stroj što je razvilo i ubrzalo proizvodnju knjiga. Prije tiskanja knjige svaka je prethodno trebala biti napisana rukopisom i složena za tisak.

Početak 17. stoljeća pojavile su se prve novine. Pošto je malo ljudi bilo pismeno, čitateljstvo je bilo ograničeno. S vremenom je sve više ljudi naučilo čitati što vodi do dotadašnjeg dosega masovnih medija.

Nakon 1700. godine uslijedilo je industrijsko doba, popraćeno industrijskim revolucijama i napredcima koji će nepovratno izmijeniti svijet koji je do tada bio poznat.

Do ranih 1800-ih, novine s visokom nakladom poput londonskog

Timesa razvijale su veliku čitateljsku publiku.

Dolazak fotografije promijenio je medijsku scenu. Godine 1862. Matthew Brady održao je izložbu fotografija snimljenih iz američkoga građanskog rata. Šokirani Amerikanci stajali su i zurili u Bradyjeve slike mrtvih u Bitci kod Antietama. New York Times napomenuo je da je Brady „vratilo kući strašne stvarnosti rata“.

Krajem 19. stoljeća nova je tehnologija omogućila novinama da tiskaju fotografije.

Braća Lumière 1895. godine održala su prvu javnu demonstraciju pokretnih slika u Parizu. Neki članovi publike su se uplašili i pobjegli.

LINK(<https://www.youtube.com/watch?v=4nj0vEO4Q6s>)

Tiskarski stroj

Samuel Morse izumio je svoj kod 1835. Niz točkica i crtica mogao se poslati telegrafskom žicom i primiti na drugom kraju. Poruke bi se mogle slati na velike udaljenosti gotovo trenutnom brzinom što je do tada bilo potpuna nepoznanica. Tadašnja najbrža brzina kojom su informacije mogle putovati bila je oko 55 km/h putem željeznice.

Alexander Graham Bell 1876. izumio je telefon. Tim izumom dobili smo mogućnost trenutne dvosmjerne govorne komunikacije.

Godine 1901. talijanski izumitelj Guglielmo Marconi podigao je radio antenu na brdu Signal,

Guglielmo Marconi

Newfoundland i primio radio signal iz Cornwalla u Engleskoj, udaljenog 3.400 km. Tada je došlo do moguće trenutne komunikacije bez žica ili kabela.

Nekoliko godina kasnije uspješno je prenošen govor i preko Atlantika.

Dvadesetih godina 20. stoljeća počeo se emitirati prvi službeni radio program na svijetu u Pennsylvaniji kako bi se izvijestilo građane o pobjedniku predsjedničkih izbora.

Osam godina kasnije slike su dodane zvuku čime dolazi do pojave televizora. Međutim, do instalacije televizora u ljudskim domovima dolazi tek krajem četrdesetih godina. Tehnologija televizije kontinuirano se poboljšavala tijekom godina.

Najnoviji medijski potres dogodio se 1965. godine, ali jedva da je itko znao za to. Dva računala me-

Računala

đusobno su komunicirala u laboratoriju na Massachusetts Institute of Technology.

S brojnim poboljšanjima nastala je mreža Agencije za napredne istraživačke projekte (ARPANET). Američka vojska prihvatila je to kao komunikacijski sustav 1969.

Godine 1974. ARPANET je prilagođen za komercijalnu upotrebu.

LiveScience izvještava da je 1976. kraljica Elizabeta II pritisnula tipku „pošalji“ na svoju prvu e-poštu.

Zatim, 1990. godine razvija se HyperText Markup Language (HTML), tehnologija koja omogućuje ljudima da se kreću Internetom.

Sljedeće godine svjetski web počeo je s radom i do 1993. bilo je 600 web stranica i dva milijuna računala spojenih na internet.

Godine 1998. rođen je Google pretraživač i način korištenja interneta zauvijek je promijenjen.

Facebook 2004. godine stupa na mrežu i u tom trenutku započinje čitav fenomen društvenih mreža.

Od siječnja 2020. postoji više od 1,7 milijardi web stranica.

SmartInsights omogućava nam uvid u ono što se događa svakih 60 sekundi na internetu.

Internet je postao glavni sustav za izmjenu informacija. Povijest nas uči da će se napredak medija nastaviti, čime bi nove tehnologije s vremenom zamijenile dosadašnji način komunikacije te ga učinile još bržim i efikasnijim.

MEDIJI I NASILJE

Josipa Marija Ban, 4.a

Živimo u modernom svijetu u kojem život bez televizije i društvenih mreža kao što su Instagram i Facebook nije zamisliv. Današnje društvo sve više provodi vrijeme na internetskim stranicama ili gledajući televiziju. Kroz medije se često provlači i nasilje, bilo to kroz virtualne igrice, društvene mreže ili filmove i crtice. Upravo zbog toga što su mediji dostupni svima, igraju veliku ulogu u životu ljudi te samim time mogu utjecati pozitivno i negativno. Danas mediji najviše dopiru do djece putem raznih igara koje većinom prikazuju nasilne scene te samim time potiču nasilje i u samom ponašanju.

Što su to mediji?

Mediji ili sredstva društvenog pripovijanja označavaju sve sustave javnog informiranja u svrhu obrazovanja ili zabave najširih slojeva stanovništva. Njihova prvobitna uloga je informiranje ljudi. U medije spadaju novine, radio, televizija, društvene mreže... Prema podjeli razlikujemo tiskane medije (novine) i elektroničke medije (televizija, radio...). Termin medij počeo se koristiti početkom 20. stoljeća.

OBLICI NASILJA U MEDIJIMA:

Virtualno zlostavljanje (Cyberbullying):

Nasilje putem internetskih stranica naziva se još i cyberbullying. To je naziv za agresivno ponašanje pojedinca ili skupine ljudi uz pomoć informatičkih ili telekomunikacijskih sredstava čiji je cilj zlostavljanje i povreda drugih osoba na internetu. Naziva se još i cyberharassment ili online bullying. To nasilje označava situacije u kojima je neka osoba, najčešće maloljetna, izložena napadu druge osobe ili grupe. Razlikujemo dvije vrste internetskog nasilja:

1. Izravan napad – osoba šalje uznemirujuće poruke te prijetnje mobitelom ili e-mailom, objavljuje privatne podatke javno, šalje uznemirujuće slike ili video sadržaje, lažno se predstavlja...

2. Napad preko posrednika – počinitelj napada žrtvu preko neke druge osobe, koja je u većini slučajeva nesvjesna situacije. Napad preko posrednika je najopasniji jer zna uključivati i odrasle osobe, među kojima se nalaze i one s lošim namjerama.

Nasilje putem internetske mreže uključuje poticanje mržnje, uznemirivanje, slanje okrutnih poruka, brojne prijetnje, krađu podataka, lažno predstavljanje... Nasilje među djecom vršnjačke dobi uključuje razne oblike komunikacije, kao što su zvuk, slike, fotografije te animacije. Važno je naglasiti da se onli-

ne bullying često događa kada je identitet počinitelja skriven. Čak 18% djece u dobi od 12 do 14 godina bilo je žrtva cyberbullyinga.

NASILJE U CRTANIM FILMOVIMA

Osim što smo izloženi nasilju na internetskim mrežama i portalima, izloženi smo i putem televizije, bilo to preko agresivnih filmova, serija ili crtica. Kada govorimo o crtanim filmovima, mislimo na animirane filmove za djecu koji ne bi trebali prikazivati ili poticati nasilje, dok je danas ono u njima čak najviše zastupljeno. Nasilje u crticima prikazano je u većoj mjeri nego u akcijskim filmovima ili komedijama. Najveći problem u tome je da dijete dok je još malo ne zna razliku između stvarnosti i fantazije koju gleda na ekranu te može krivo protumačiti poruku. Djeca različite dobi drugačije interpretiraju sadržaj koji vide. Dokazano je da se agresivno i nasilno ponašanje povećava kada dijete pogleda nasilni sadržaj. Najveći problem u svemu je kada roditelji djeci govore da nasilje nije rješenje, a ona ujedno gledaju crtice u kojima se konflikti rješavaju tučnjavom ili vrijeđanjem. Ako dijete nekad i pogleda agresivne crtane filmove, neće mu ništa biti, ali ako ih gleda u velikoj mjeri to može ostaviti posljedice. Važno je napomenuti da roditelji trebaju paziti koji sadržaj njihova djeca gledaju i na taj način spriječiti nasilje koje je danas u velikoj mjeri zastupljeno u društvu.

NASILJE U IGRICAMA

U današnjem modernom društvu videoigre su postala svakodnevnica većine ljudi, posebice mladih. Videoigre su svima lako dostupne i privlače mnogo pažnje, bilo odraslih ili djece. Svaki dan milijuni ljudi provode sate i sate igrajući igrice, multiplayer ili

singleplayer. Agresivnost u videoigrama najviše je zastupljena, skoro pa i ne postoji igra koja nije bar malo nasilna. Kada pojedinac igra određenu online igru koja obiluje nasiljem, on sam polako postaje nasilan i agresivan. Najveći problem je taj da nasilje u igrici stvara sam igrač kojemu je cilj ubijanje drugih igrača. Osoba koja igra online igre nije samo pasivni promatrač, nego aktivno sudjeluje i utječe na ishod igre. Na taj način igrač osim što promatra kako drugi u igrici ubijaju, on sam može prouzrokovati smrt. Danas postoje razne agresivne igre kao što su: Call Of Duty, PUBG...

Nasilje u videoigricama

NASILJE U FILMOVIMA

Teško je otići u kino pogledati film koji nije nasilan i agresivan, ponekad i komedije koje bi trebale prikazivati smiješne situacije pokazuju nasilne scene. U nekim slučajevima filmovi koji prikazuju golotinju, ubijanje ili mučenje nemaju oznaku za godine, mogu ih gledati djeca svih uzrasta. Na nasilne filmove ne obraća se toliko pažnje jer se smatra da ih većinom gledaju ljudi većeg uzrasta, dok se ne misli da i djeca imaju pristup takvim sadržajima, a pogotovo danas gdje je sve lako dostupno. Djeca uvijek traže nekoga na koga se mogu ugledati, a to su često superjunaci poput Batmana ili Supermana, ali zaboravlja se da nekada i oni čine loše stvari, tj. rješavaju probleme nasiljem.

Svi se možemo složiti da su mediji izvor nasilja, a pogotovo u današnjem svijetu gdje je sve dostupno svima, sve se može pronaći i napraviti jednim klikom na računalu ili mobitelu. Nasilje na internetu sve je zastupljenije jer se mediji svakim danom sve više i više razvijaju, stvaraju novitete, omogućuju nam razne opcije i usluge te samim time nas sve više i više mame na korištenje.

Osim loših stvari medija, postoje i one dobre strane kao što su dopisivanje s prijateljima, obitelji i kolegama, pronalazak važnih podataka za određeni projekt, vijesti, vremenska prognoza... Moramo biti svjesni da na internetu postoje i oni loši ljudi koji žele drugima napakostiti te se zbog toga trebamo paziti, ne smijemo davati privatne podatke kao što su broj mobitela ili e-mail nikome koga ne znamo. Samo sigurni na internetu možemo uživati u svim prednostima i blagodatima koje nam nudi.

IZLOŽBA TOLERANCIJA

Ariana Kecić 2.a i Ivana Krivić, 4.a

Tolerancija može nahraniti svijet

Lokacija izložbe: **Riva** (Obala Hrvatskog narodnog preporoda bb, 21000 Split)

Otvaranje: **15.9.2020.** u 18:00 h

UNESCO je 1995. godine dao definiciju tolerancije, a ona glasi ovako:

„Tolerancija je poštovanje, prihvaćanje i uvažavanje bogatstva različitosti u našim svjetskim kulturama, naša forma izražavanja i način da budemo ljudi. Ona je zasnovana na znanju, otvorenosti, komunikaciji i slobodi mišljenja, savjesti i uvjerenju. Tolerancija je harmonija u različitostima. To nije samo moralna dužnost, to je također politički i zakonit zahtjev. Tolerancija, vrlina koja mir može učiniti mogućim, doprinosi mijenjanju kulture rata u kulturu mira.

Tolerancija nije koncesija, dobručnost ili popustljivost. Tolerancija je, iznad svega aktivan stav potaknut priznanjem univerzalnih ljudskih prava i fundamentalna sloboda drugih. Nikako se ne može koristiti kao opravdanje za kršenje fundamentalnih vrijednosti. Tolerancija treba biti primjenjiva od strane pojedinaca, grupa i država.

Tolerancija ja odgovornost koja nosi ljudska prava, pluralizam (uključujući kulturni pluralizam), demokraciju i vladavinu zakona. Ona uključuje odbacivanje dogmatizma i apsolutizma i potvrđuje standarde postavljene u instrumentima internacionalnih ljudskih prava.

Dosljedno poštovanje ljudskih prava, biti tolerantan, ne znači toleriranje socijalnih nepravdi ili odbacivanje ili slabljenje tuđih uvjerenja.

To znači biti slobodan, čvrsto se držati svojih uvjerenja i prihvaćati da se i drugi drže svojih. To znači prihvaćanje činjenice da ljudska bića, prirodno različita u svojim nastupima, situacijama, govoru, ponašanju i vrijednostima imaju pravo živjeti u miru i da budu kakvi jesu. Također znači da se nečija viđenja ne nameću drugima.”

Značenje tolerancije možemo izvući i iz latinske riječi tolerare što znači podnositi. Podnositi sve što nas čini posebnima, od nacionalnosti, rase, jezika, izgleda pa do spola, seksualne orijentacije ili religije. Iako je izrazito bitna jer povećava kvalitetu života i obogaćuje ga, često prebrzo osuđujemo te ne uvažavamo tuđe ideje, stavove ili način života.

Mirko Ilić, poznati dizajner i ilustrator, rođen je u BiH. Ranu mladost proveo je u Hrvatskoj gdje je započeo svoju profesionalnu karijeru kao autor omota albuma jugoslavenskog punka i Novog vala, postera i stripova. Godine 1986. odlučio je svoju karijeru nastaviti razvijati u SAD-u kao ilustrator i umjetnički direktor vodećih magazina. Danas vodi vlastiti studio grafičkog dizajna i 3D tehnike.

Uz pomoć umjetnika iz cijelog svijeta uspio je prikupiti 150 plakata vezanih uz temu tolerancije. Već tri godine izložba obilazi svjetske gradove, a ove je godine stigla i na našu Rivu.

Izložbu je organizirala Udruga studenata Dizajna vizualne kulture pod vodstvom Vane Bašić i Grete Vuković, a otvorenje izložbe označilo je i početak Kombo festivala.

Od 150 različitih i jedinstvenih umjetničkih plakata teško je izdvojiti najbolje, no mi smo ipak imali neke favorite i protumačili ih na svoj način.

UČENIČKA TUMAČENJA PLAKATA

Osim izuzetno zanimljive kompozicije ovog plakata, ovaj citat mi je posebno „zapeo“ za oko, jer sam bila sigurna da sam sličan njemu već prije negdje čula ili pročitala, i bila sam u pravu. Albert Einstein rekao je: „Kakva tužna era kada je lakše razbiti atom nego predrasude.“ To je, iskreno, nešto o čemu često razmišljam. Razmišljam o tomu kako smo uspjeli ovako daleko dogurati, pogotovo u znanosti, ali naši umovi, ne nužno svačiji, ostali su tako ograničeni. Nije li tužno to što u 21. stoljeću ne možemo prihvatiti nekoga samo zato što ima više melanina u koži koji je posljedica prirodne genetske mutacije. Kako obične stanice za boju kože mogu biti razumljivije od čovjeka? Pa nije li to suludo?

Annie Ceranić, 4.a

Predrasude

Upoznali smo neprijatelja i on smo mi

Ovaj plakat na mene je ostavio najveći dojam. On prikazuje čovjeka s gas maskom i autorovim viđenjem tolerancije koje glasi: „Upoznali smo neprijatelja i on je mi.“ Ova poruka može se protumačiti na više načina. Kao prvo, možemo je primijeniti na društvo. Mi, a pod to ubrajam cijeli ljudski rod, oni smo koji su započeli ratove radi vlastitih interesa. Mi smo ti koji smo stvorili rasne razlike, rodne razlike i razlike između „bogatijih“ i „siromašnijih“. Svi smo mi jednaki i nema nikakve potrebe za nejednakošću i diskriminacijom. Ne mislim da su svi ljudi krivi za to što se događalo kroz povijest i što se još uvijek događa, ali činjenica je da smo mi, kao ljudska vrsta, sami stvorili razlike među sobom. Drugi način na koji možemo protumačiti značenje plakata jest naš odnos prema prirodi. Odnos kojeg narušavamo iz dana u dan nemarom i lijenošću te uzimanjem svega zdravo za gotovo. Autor nas podsjeća da se osvrnemo oko sebe i zapravo počnemo raditi razlike jer čekanjem nećemo ništa postići.

Ariana Kecić, 2.a

Plakat prikazuje čovjeka koji grli govedo. Pretpostavljam da ga je nacrtao/la vegan/ka ili vegetarijanac/ka zbog poruke koju nam šalje. Naslov plakata govori nam da životinje ne bi trebale biti hrana. Izabrala sam ovaj plakat jer mislim da je, u prvom redu, jako dobro izražena emocija čovjeka koji grli, tj. brani ovo govedo. Čak i samo lice goveda mi izgleda kao da shvaća od čega je obranjeno, što dodatno pridonosi emociji koju mi ovaj plakat pruža. Iako nisam veganka/vegetarijanka, kada pogledam ovaj plakat te vidim bol, tugu i prestravljenost prikazanu na njemu, on me potakne na razmišljanje, potakne me da promislim zašto konzumiram meso, zašto i kako mi nije žao jadnih životinja.

Annie Ceranić, 4.a

Prijatelji, a ne hrana

Mnogi bi rekli kako mačke i psi nikako ne idu zajedno, no treba samo dodati malo kompromisa i mogu biti najbolji prijatelji. Ljudi funkcioniraju na jednak način. Oni koji imaju različit stil, mišljenje i ponašanje mogu se izvrsno slagati s ljudima suprotnim njima. Bitno je prilagoditi se. Nitko neće „trčati“ za vama ako se ne trudite poboljšati odnos, već će ubrzo pronaći neku drugu osobu. Jedni druge možemo nesvjesno promijeniti. Bitno je biti svoj, imati vlastiti stav i ne dopustiti da manipuliraju vama.

Katarina Tudor, 2.a

Mačka i pas

„Darkness cannot drive out darkness; only light can do that. Hate cannot drive out hate: only love can do that.” – Martin Luther King

Jedan od najupečatljivijih citata i govora u povijesti čovječanstva održao je Martin Luther King. Ovaj moćni citat poručuje da ni jedna tama ne može biti nadvladana tamom, već jedino svjetlo može ukloniti mrak. Isto tako mržnja, neprijateljstvo i ratovi ne mogu biti zaustavljeni mržnjom, već samo ljubavlju. Nasiljem ne možemo riješiti problem nasilja. Mržnjom na mržnju stvaramo ratove. Ljubav je ta koja sve pobjeđuje i vraća svjetlo u život. Ljubav je najveća.

Vinko Vujčić, 4.a

Ovaj plakat prikazuje citat Martin Luther Kinga. Sami je citat poprilično samoobjašnjiv. Njime nam je King htio objasniti da tama dolazi zbog nedostatka svjetlosti, više tame ne može učiniti ništa manje tamno, jedino što možemo napraviti jest dovesti svjetlo da bi postalo manje tamno. Slično tomu, ako je naše srce puno mržnje i ako nju pružamo drugima to ne znači da će ona nestati iz našeg srca. Jedina stvar koja se može riješiti te tame je ljubav, ljubav prema sebi samima i prema drugima. S ovim sam se citatom sreća već i prije te je jedan od onih koje sam 'iz prve' zapamtila i po kojem se ja vodim. U potpunosti se slažem s onim što je rečeno, tj. poručeno u njemu i mislim da bi bilo korisno da ga više ljudi čuje i slijedi. Ako pogledamo kontekst citata, kontekst vremena u kojem je rečen te tko ga je rekao mislim da postaje još važniji i snažniji.

Annie Ceranić, 4.a

Tama ne može otjerati tamu

Plakat prikazuje fotografije osam različitih ljudskih usta. Izuzetno su zanimljive jer prikazuju isti dio tijela na različite načine te se na svakoj uviđa različita emocija. Time se želi poručiti kako je sloboda govora nužna i važna jer moramo slušati druge kako bi drugi slušali nas. Međusobno poštovanje i uvažavanje tuđih mišljenja čini nas boljim i kvalitetnijim osobama.

Iva Pirić, 2.a

Ljudska usta

Ovaj plakat prikazuje ŽENU u burci/nikabu, tkanini/nošnji koju nose žene islamske vjeroispovijesti. Ispod nje nalazi se citat iz naslova, a pak ispod njega on napisan na arapskom arapskim pismom koje, meni osobno, izgleda poprilično zanimljivo i pruža jedinstven kontrast 'ženi omotanoj u crno'. Mnogo ljudi osuđuje žene ovako odjevene kada ih vide na ulici. Ne razumiju njih i njihovu vjeru te prebrzo osuđuju. Baš kao što nam ovaj plakat poručuje, ne bismo se trebali bojati žena koje su ovako obučene, ne bismo trebali govoriti ružne stvari o njima, već bismo trebali proučiti zašto one to nose i koje to njima ima značenje te ga pokušati, što bolje možemo, razumjeti i prihvatiti. Ovaj se citat ne odnosi nužno samo na primjer burke/nikabe/hidžaba, već i na ostale kulturološke razlike koje ljudi osuđuju ili neprimjereno koriste.

Annie Ceranić, 4.a

Strah od nepoznatog zamijenite znatiželjom

Učenici 4.a

Tolerancija

Ova izložba zasigurno je ostavila veliki trag na sve koji su bar malo razmislili o trenutnoj situaciji u svijetu i načinu na koji gledaju na stvari, događaje i osobe. Prema drugima uvijek moramo biti ljubazni i tolerantni te se voditi Ilićevom izjavom: „U društvu koje gradimo nema mjesta diskriminaciji.”

Ariana Kecić, 2.a i Ivana Krivić, 4.a

Učenici 2.b

Posjet Muzeju iluzija

Maturanti u Muzeju iluzija

U sklopu nastave Logike i Filozofije, učenici 4.a razreda posjetili su Muzej iluzija u Splitu. Učenici su testirali granice vlastitih osjetila, igrali različite mozgalice u pametnoj sobi, dobro se zabavili i proširili vlastite vidike.

Šime je malo prerastao Tomu

Velika Doris i mala Marija

Joe Biden na inauguraciji kao 46. američki predsjednik

AMERIČKI IZBORI

Lara Leskur, 4.a

Ovu godinu obilježili su i američki izbori za predsjednika koji su izazvali zanimanje javnosti diljem svijeta.

Izborni dan u SAD-u službeno je započeo otvaranjem prvih birališta 3. studenoga 2020. godine.

Oko 100 milijuna ljudi iskoristilo je mogućnost prijevremenoga glasovanja čime su se nagovijestili najneizvjesniji i najposebniji američki izbori u zadnjih 100 godina. Odvijaju se po principu elektronskoga izbornog sustava. Kandidati se natječu u 50 američkih država i u District of Columbia, s tim da Nebraska i Maine imaju malo drugačija pravila za glasove elektora. Za pobjedu je potrebno dobiti 270 od ukupno 538 elektronskih glasova (tzv. elektora). Najmnogoljudnija Kalifornija ima 55 elektora, iza nje su Teksas sa 34, New York i Florida sa 29 te najslabije naseljene (Wyoming, Vermont) s tri. Naravno, uvijek su ključne takozvane „swing“ države u kojima bi pobjedu mogao odnijeti bilo koji kandidat. To su primjerice Wisconsin, Michigan, Arizona, Georgija, Sjeverna Karolina, Pennsylvania i Florida.

Glavni kandidati za Bijelu kuću bili su demokrat Joe Biden i bivši predsjednik i republikanac Donald Trump. Utrka za predsjednika bila je tijesna i neizvjesna, a tijekom debata vidjelo se da svatko ima svoju političku viziju. Potpuno suprotni politički tabori iznijeli su suprotstavljene ideje za budućnost Amerike, dok je u središtu bila aktualna tema o korona virusu.

Nakon službenog brojanja elektronskih glasova objavljen je novi

američki predsjednik - Joe Biden. Međutim, nezadovoljni Trumpovi birači okupili su se u glavnom gradu te provalili u Kongres. To je rezultiralo i korištenjem oružja te je pet ljudi izgubilo život. Dana 6. siječnja 2021. ponovno su izbrojani glasovi i potvrđena je pobjeda Joea Bidena.

Službena prisega novoizabranog predsjednika polaže se 20. siječnja 2021. godine na inauguraciji u Washingtonu.

Prosvjedi

Adio, Gutenberg

Jure Komadina, 4.a

Knjiga je jedan od najvažnijih izuma koji su se dogodili u ljudskoj povijesti. Izum knjige omogućio je zapisivanje te lakši prijenos većih informacija koje su se prije morale prenositi usmeno, što je rezultiralo velikim razlikama u odnosu na izvor. Sada brojne zapisane informacije ostaju sačuvane za buduće generacije. Također, knjiga je imala značajnu ulogu kod društvenih i političkih djelovanja tijekom povijesti te također ulogu u obrazovanju i odrastanju. Međutim, da bi postojala knjiga prvo se trebalo pojaviti pismo od čega je i sve počelo.

S obzirom na činjenicu da se u prapovijesti sve prenosilo usmenom predajom, nisu ostali mnogi konkretni podaci o njihovim vjerovanjima i običajima. Krajem prapovijesti, odnosno 3500. godine prije Krista, u sumerskoj državi pojavilo se klinasto pismo. Tim izumom omogućeno je bilježenje važnih informacija na kamenim pločicama. Klinasto pismo prenijelo se iz sumerske države u Europu. U početcima antičke Grčke koristilo se

Sumersko klinasto pismo

klinasto pismo što se može vidjeti na tablici grčkog alfabeta. Tijekom vremena odbacilo se klinasto pismo i počela se koristiti tinta te pisati na papiru koji su spremali u knjižnicama u obliku svitaka.

Krajem slavnog razdoblja antičke Grčke i početkom Rimskog Carstva pojavljuju se najstariji oblici knjige, kodeksi. To su bile dvije ili više voštanih tabela koje su bile spojene kožnom trakom i bile su nami-

Grčki alfabet

jenjene školskoj upotrebi. Nakon slavnog razdoblja antike došlo je mračno razdoblje srednjeg vijeka koje je trajalo sve do petnaestog stoljeća. Tijekom nastanka prvih država, crkva se uzdiže kao jedini sloj koji je posjedovao znanje, dok su ostali slojevi, osim vladara, većinom bili nepismeni. Nakon dugog mračnog doba u petnaestom stoljeću, točnije 1455. godine, Johannes Gutenberg razvija tiskarski stroj, a prva tiskana knjiga bila je Biblija. Izum tiskarskog stroja značio je preporod za društvo, dolazi do porasta pismenosti, a svjetovna i crkvena vlast počinju gubiti na važnosti. Uz to, ilustracije u knjiga-

Gutenbergova Biblija

Knjižnica male braće u Dubrovniku

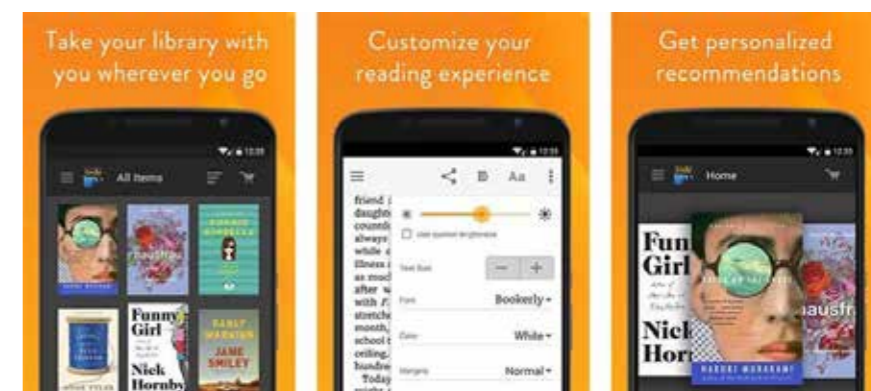
ma koristile su nepismenima, pomagale su im da razumiju što piše iako ne znaju čitati. Važnost knjige samo je rasla nakon ovog događaja. U osamnaestom stoljeću, dobu prosvjetiteljstva, plemići osnivaju svoje privatne knjižnice kako bi pokazali svoje bogatstvo. U njima su sačuvane mnoge knjige ljudskog znanja tijekom stoljeća ljudske povijesti. Međutim, nakon tako slavnog razdoblja, u dvadesetom stoljeću dolazi do izuma radija, televizije te kasnije interneta zbog čega knjiga gubi na važnosti. Sve većim razvojem interneta u dvadeset i prvom stoljeću, elektroničke knjige počinju zamjenjivati klasične tiskane knjige. Razlog tomu lakše je i praktičnije čitanje te veliki broj knjiga koji se može spremati na takvom čitaču. Brojne aplikacije i uređaji poput Kindlea ili Koboa i brojnih drugih vide tu mogućnost uspjeha elektroničke knjige te se tako i sve više promoviraju. Uz to elektroničke knjige na tim aplikacijama znatno su jeftinije od onih tiskanih što je vjerojat-

no jedan od razloga koji privlači čitatelje.

Knjiga je imala stvarno zanimljivu i dugu povijest, ali njezin klasični oblik vjerojatno će postati jako rijedak u budućnosti ili će sve one tiskane knjige završiti u nekoj zgradi na policama gdje će samo skupljati prašinu. Živimo u digitalnom dobu te se tehnologija sve brže razvija, većinu vremena provodimo u pokretu i uvijek tražimo ono što nam je brže i pristupačnije pa ja vidim svjetliju budućnost elektroničke knjige nego klasične tiskane.

Elektronički čitač

Aplikacije za čitanje e-knjiga na mobilnim uređajima

SUVREMENA KOMUNIKACIJA

Vinko Vujčić, 4.a

Komuniciranje ima svoju prošlost koja ide sve od početka čovječanstva te se kroz povijest očekivano razvijala proporcionalno s evolucijom čovjeka. Tako je svojim razvijanjem potakla i stvaranje nove društvene znanosti komunikologije. Osnovni su zadaci jednog komunikologa masovno i javno komuniciranje, odnosi s javnošću, novinarstvo, oglašavanje te diplomatsko i krizno komuniciranje. Uzevši u obzir navedene poslove, možemo reći da su se prvi komunikolozi pojavili u vidu takozvanih glasnika koji su usmeno prenosili obavijesti iz jednog naselja u drugo.

Sadašnjost, 21. stoljeće, razdoblje je rapidnog razvoja u svim segmentima čovječanstva, a ponajprije u znanosti, medicini, industriji i tehnologiji. Za navedeni napredak u 21. stoljeću veoma je važno posljednje desetljeće 20. stoljeća u kojemu je razvijeno komunikacijsko-informacijsko iskustvo. Razvojem tehnologije

komunikologija se utvrdila kao iznimno važan aspekt društvenih znanosti zbog toga što je njeno poznavanje važnije no ikad prije. Najviše iz razloga što informacije nemaju ograničenja zahvaljujući internetskoj povezanosti pa je dobro rukovanje elementima komunikologije poput interpersonalne komunikacije, organizacijskog komuniciranja ili pak poslovnog komuniciranja ključno za svakodnevni život. Stoga komunikologija je danas zbog svoje važnosti uvedena u škole kao dio obrazovnog sustava te su otvoreni studiji komunikologije diljem svijeta. Također značajan čimbenik razvoja nauke komunikacije je elektronicizacija društvenog sustava otvaranjem novih popularnih društvenih

mreža poput Facebooka, Instagrama, Twittera, YouTubea i dr. te nastajanjem brojnih elektronskih medija koji su sveprisutni i lako dostupni svima s internetskom vezom. Upravo zbog toga ljudi danas trebaju biti više informirani i upućeni u osnove komunikologije jer bez općeg znanja iznimno je lako takvim medijima manipulirati masom ljudi. Još jedan razlog zašto je komunikacija bitna u današnjem društvenom svijetu je taj da moramo imati znanje o interpersonalnoj komunikaciji preko društvenih

mreža kako bismo se prikazali u najboljem svjetlu. Također jedna hipoteza koja je vezana za današnje društvo glasi da moderna komunikacija međusobno udaljava ljude te donekle i jest istinita jer ljudi danas zbog mnogo lakšeg prijenosa informacija i ostvarivanja kontakta preko pametnih telefona gube potrebu za usmenom komunikacijom i druženjem. Kako u društvenom svijetu tako i u onom poslovnom komunikacija je ključna i neophodna u ostvarivanju kvalitetnog i uspješnog poslovnog odnosno međuljudskog odnosa. Danas vidimo brojne ljude koji se bave davanjem instrukcija i tečajeva iz komunikologije u svrhu bolje pristupačnosti i ugodnijeg komuniciranja u društvu i u po-

slu. Poslovna organizacija usko je povezana s komunikologijom jer organizacija je udruživanje ljudi, a ono nije moguće bez kvalitetne komunikacije. Također, kvalitetnom komunikacijom sa zaposlenikom ili nadređenim lakše dolazi do međusobnog poticanja što rezultira boljim i bržim dolaskom do zajedničkog poslovnog cilja.

Čest problem kako u poslovnom, tako i u društvenom međuljudskom odnosu jest sukob koji je posljedica nesuglasica i nespornizuma između dviju ili više osoba.

Važnost komunikologije uočljiva je i u ovom primjeru zato što se navedeni problem može bezbolno riješiti ako osoba dobro poznaje pravila poslovnog ili društvenog komuniciranja ovisno o situaciji u kojoj je došlo do sukoba.

Uzevši u obzir pojam komuniciranja u svim njegovim oblicima i nauku komunikologije u cjelini evidentno je da društvena osoba mora poznavati barem osnovne pojmove

komunikologije te norme društvenog ponašanja kako bi ostvarila kvalitetan ili u najgorem slučaju pristojan međuljudski odnos s drugom osobom. Unatoč tomu što je komunikologija neosporno doživjela svoj procvat u 20. i 21. stoljeću očigledno je da se vještina komuniciranja razvijala kroz čitavu povijest kao i činjenica da komunikologija ne bi doživjela ovakav razvoj bez razvoja tehnologije. Sve u svemu komunikologija danas, u 21. stoljeću ima veću težinu nego ikad zato što su njeni elementi prisutni u svim sferama života te svatko tko dobro poznaje komunikologiju kao znanost i zna se njom koristiti u praksi nedvojbeno ima prednost u mnogim životnim situacijama.

Moj put u Istanbul

Nika Mjeda, 4. a

Aja Sofija

Carigrad, Konstantinopol, danas poznat kao Istanbul, jedini je grad podijeljen na dva kontinenta. Istanbul je povijesno, kulturno i moderno središte Turske koje bi svatko htio posjetiti.

Književnici poput Orhana Pamuka i Elif Şafak svojim romanima zovu nas u svoj grad. Nakon što nebrojeno puta imaginarno prošetemo s glavnim likovima Istanbulom, poželimo upoznati glavne ulice i trgovce i u stvarnosti.

Istanbul sam posjetila u proljeće. Vrijeme je bilo iznimno ugodno, a u to vrijeme cvate bezbroj šarenih tulipana uzduž cijelog grada. Predivni prizori tulipana, a i njihov miris, širili su se i vrtovima Topkapi palače. Topkapi palača ili harem mjesto je gdje su živjeli sultani. Smještena je na Zlatnom rogu, poluotoku koji se nalazi na

Dolmabahçe palača

Taksim

Trg Sultan Ahmet

Bosporu, morskom tjesnacu koji dijeli Europu i Aziju. Pri posjetu gradu neizbježna je bila i vožnja samim Bosporom. Vožnja mi je pružila potpuno drukčiju morskuperspektivu grada. Od pogleda na Ortakoy do pogleda na veličanstveni stadion kluba Besiktas koji je jedan od vodećih klubova u Turskoj.

Naš hotel u kojem se snimao i poznati film „Ubojstvo u Orient Expressu“ Rixos Pera smješten je na Taksimu, jednom od glavnih trgova u gradu.

Na Taksimu možete kušati poznati turski sladoled i uživati u svježe iscijeđenom soku od šipka.

Turska je također poznata i po koži i krznu koju možete kupiti po prihvatljivim cijenama gotovo na svakom uglu. Shopping na tržnici – Bazaaru – ne smije se propustiti. Na tržnici možete pronaći sve što vam treba: zlato, začine, odjeću...

Istanbul je jedinstvena prilika da doživite sudar Orijenta i modernog svijeta. To je grad u kojem svatko može pronaći nešto za sebe.

Dolmabahçe palača također je vrijedna spomena. Palača je građena po uzoru na europske palače kako bi sultani pokazali svoju moć u 19. st. Smještena je na samom

POVRATAK DOMU

Katarina Tudor, 2.a

Hvar

Svaka osoba ima svoj omiljeni zavičaj u kojemu se osjeća posebno i ugodno. To može biti rodni zavičaj, ali i novi zavičaj u koji se osoba preselila. Moj rodni zavičaj je grad Hvar na otoku Hvaru.

Grad Hvar nije veliko mjesto, u njemu živi približno četiri tisuće ljudi. Ima glavni trg, Trg svetog Stjepana u čijem se središtu nalazi Katedrala svetog Stjepana. Postoji nekoliko kvartova među kojima ću izdvojiti one najpoznatije: Dolac, Vrisak, Križna luka, Pjaca, Groda, Majerovica i Bukainka, moj kvart, kvart u kojem živim. Hvar je poznata turistička destinacija. Ljeti mnogi turisti posjećuju Hvar zbog društvenih i prirodnih ljepota. U Hvaru možete posjetiti Arsenal koji predstavlja prvo građansko kazalište i prvo javno kazalište utemeljeno 1612. godine u Europi, tvrđavu Španjolu s koje se pruža prekrasan pogled na cijeli grad i predivne Paklene otoke te jedan mali otočić Galešnik, raskošnu rivu na kojoj su uvijek usidreni veliki i lijepi brodovi. Možete posjetiti benediktinski samostan gdje u muzeju časne benediktinke pletu poznatu čipku od agave. Naravno, Hvar ima posebnosti i za mlade koji su se došli isključivo samo zabaviti.

Hvarska kala

Brojni kafići i klubovi omogućuju im nezaboravnu zabavu, no sve to na kraju nosi i posljedice koje su uglavnom povezane s bukom, neredima, zagađenjem... U gradu živi ravnomjerno i mlado i staro stanovništvo. Stariji ljudi, pretežno muškarci, rano ujutro i predvečer okupljaju se na rivi, pred restoranom „Alviž“ ili ispred gradske Lođe gdje „čakulaju“. Ljudi u Hvaru vrlo su vjerski odgojeni, većina odlazi u crkvu, stoga svake nedjelje kroz jutro možete vidjeti mnoštvo ljudi lijepo odjevenih koji idu na svetu misu. Hvar je toliko malo mjesto da se svi poznaju. Svaka obitelj na Hvaru ima svoje polje u kojemu imaju zasađene pretežno masline i vinovu lozu, stoga svake godine idemo u berbu maslina i grožđa. Obožavam šetati starim ulicama grada, uvijek mi privuku pažnju starije kamene kuće. Na svakom prozoru možete vidjeti cvijeće koje kući daje dodatnu posebnost i jedinstven izgled.

Ivan Vučetić, hrvatski izumitelj daktiloskopije

Hvar

Teatar i katedrala

Katedrala sv. Stjepana I.

Sve u svemu, Hvar će mi oduvijek biti posebno mjesto koje nikada neću zaboraviti i nikada ga neću prestati voljeti. Uz njega me veže mnogo predivnih uspomena

i lijepih trenutaka. Nadam se da se nikada neću previše odvojiti od Hvara i izgubiti sve njegove čarolije koje ga čine posebnim.

Mozaik Otisak prsta

Hvarska riva

HOME, SLATKI HOME...

Ariana Kecić, 2.a

Vela Luka

Svatko veže neko posebno sjećanje za svoj rodni zavičaj, mjesto u kojem je odrastao te iz djeteta postao čovjek. Moj je rodni kraj Vela Luka na otoku Korčuli.

Mogao bi se opisati u samo tri riječi – more, kamen i maslina, no on u sebi krije mnogo više od toga. Ulaskom u njega osjećate se ispunjeno i ugodno. Površinom nije velik, no upravo mu to daje pravu čar. Vela Luka mogla bi se opisati kao savršeno mjesto za odmor. S vidikovca zvanog Hum proteže se predivan pogled koji obuhvaća ne samo mjesto, već i obližnje otoke, a za lijepog vremena nazire se čak i obala Italije. Nasuprot njemu, nalazi se jedan od najznačajnijih špiljskih lokaliteta na Mediteranu – Vela Spila, u kojoj su pronađeni prapovijesni ostaci. Do nje se dolazi tzv. „Plavim putom“, prekrasnom šetnjicom koja pruža pogled na velolučki zaljev, a na svakom koraku može se osjetiti miris aromatičnog i ljekovitog bilja. U samom se mjestu može posjetiti Crkva sv. Josipa i Centar za kulturu. „Luka mozaika“ novi je projekt u kojem sudjeluju brojni mještani i turisti pa tako i moja obitelj i ja. Zajedno se izrađuje mozaik s ciljem da se postavi svjetski rekord u najdužem ručno izrađenom mozaiku. Do sada je postavljeno više od 150 m, a planira se postaviti duž šetnjice duge 2,5 km. Turiste ipak najviše privlači otočić Proizd, plaža godine na Hrvatskom

Folklorno društvo Kumpanija

Crkva sv. Josipa, Vela Luka

Otočić Proizd

Vela Luka

Jadranu 2007. godine. Zbog svoje bjeline plaža, tirkizne boje mora i mirisa slane svježine često se naziva biserom Korčule i ni jednog posjetitelja ne ostavlja ravnodušnim. No nije sva ljepota u izgledu. Bitnu ulogu igraju i mještani. To su ljudi koji cijene svoje rodno mjesto te njeguju izvorni mjesni govor i bujnu kulturnu baštinu. Mjesto tijekom godine oživljava Narodna glazba Vela Luka, prvo kulturno-umjetničko društvo koje uz pomoć limenih i drvenih puhaćih instrumenata i udaraljki ispunjava dane. Preko ljeta, u sklopu udruge „Luško lito“, nastupe održava i Folklorno društvo Kumpanija. Ono njeguje tradicionalne velolučke plesove: „Mafrina“, „Četiri pasa“, „Tanac“, „Pritelica“ i „Šega-šega“, a posebno je atraktivan i zanimljiv ples s mačevima – „Ples od boja“, poznatiji pod nazivom „Kumpanija“. Svake godine, 19. ožujka, na blagdan sv. Josipa, održavaju svoj glavni godišnji nastup. Vela Luka odgojila je velike umjetnike poput književnika Ivana i Danijela Dragojevića, slikara i kipara Izvora Oreba, glazbenika Olivera Dragojevića i Jasne Zlokić u čijim je pjesmama i opjevana. Rado se prisjećam njihovih stihova i prizora zalaska sunca koji prosipa zlaćani sjaj na duboko modro more.

Rodni zavičaj za mene ima veliku važnost i posebno mjesto u srcu. Iako ću u životu možda biti miljama udaljena od njega, uvijek ću pamtiti sretno dane koje sam tamo provodila.

Luka mozaika

Vela Spila

Narodna glazba Vela Luka

Svečana promocija maturanata 2019./2020.

Naturalna večer

srpanj 2020.

Andrea Musa

Andrea Musa mlada je i priznata hrvatska slikarica rođena u Frankfurtu. Diplomirala je slikarstvo na Akademiji Assenza u Baselu te je završila Pravni fakultet u Splitu gdje danas živi. Andrea je veoma vedra i optimistična osoba te iznimno voli boravak u prirodi što možemo primijetiti iz motiva njezinih slika. Nagrađivana je umjetnica i međunarodno priznata. Naime, svoje slike osim u Hrvatskoj izlagala je i diljem svijeta (Firenca, New York, Jordan...). Postavili smo joj nekoliko pitanja kako bismo vam približili umjetnost i zavirili u svijet s njenog gledišta.

Kada ste otkrili strast prema slikarstvu?

Od najranijeg djetinjstva obožavala sam slikati. Umjetnost je za mene način gledanja na svijet, to

je nešto što je dio čovjeka, a kasniji izbor slikarstva kao profesije samo je nastavak puta kojem zapravo ne mogu odrediti početak. Imala sam sreću da su roditelji podržavali moj put, iako sam bila jedini slikar u užoj i široj porodici. Kada su vidjeli da slikam na podu i da još od predškolske dobi volim miješati boje, u 14. sam godini od njih dobila svoje prve uljane boje i pravi, veliki slikarski štafelaj.

U kojim likovnim tehnikama se najviše pronalazite i jeste li ih mijenjali kroz karijeru?

U različitim slikarskim fazama izražavala sam se različitim tehnikama, ali već dulji period preferiram akrilnu boju koja najbolje odgovara mom načinu rada, s obzirom na to da gradim sliku iz mnogo transparentnih slojeva.

Slikarica Andrea i naša novinarka Nikolina

Što najviše utječe na vaše stvaralaštvo, gdje se krije inspiracija i motivacija za rad?

Inspirira me život, jer je on sam po sebi najveća umjetnost. Jako volim filozofiju, književnost, glazbu, a u slobodno vrijeme dosta boravim u prirodi. Zaljubljenik sam u planine i outdoor sportove, tako da sve ono što vidim i doživim reflektira se na moj rad. Motivira me pomicanje vlastitih granica i ljepota stvaralačkog procesa.

Uzorci pohranjenog vremena

10. lipnja

Svoja djela izlagali ste diljem svijeta. Kada i gdje je bila vaša prva samostalna izložba te koje izložbe bi posebno izdvojili i zašto?

Prvo samostalno predstavljanje široj publici imala sam već u osnovnoj školi, a prva profesionalna samostalna izložba bila je 2003. godine u Zagrebu, u Galeriji Matice hrvatske. Za svaku izložbu veže me nešto posebno, ali bih mogla možda izdvojiti izložbe u Firenzi, Ammanu i New Yorku, jer su mi na neki način odredile daljnji umjetnički put, budući da sam tamo upoznala sjajne kolege iz svih krajeva svijeta s kojima sam kasnije puno surađivala i ostvarila životna prijateljstva.

Nagrađivana ste umjetnica. Na koje priznanje i zbog čega ste najponosniji?

Svaka nagrada poticaj je i motivacija za daljnji rad, ali posebno pamtim plaketu za 1. nagradu za slikarstvo koju mi je uručio Hrvatski olimpijski odbor u Lisinskom 2004. godine. Bila sam na samom

početku profesionalne umjetničke karijere i primiti takvo priznanje pred prepunom dvoranom Vatroslava Lisinskog u Zagrebu, uz izravan televizijski prijenos, bila je iznimna čast i radost.

Radite li svaku sliku sebi za dušu ili se ponekad morate prilagoditi široj publici?

Nisam se nikada prilagođavala ni publici, a ni trendovima koji su prolazni. Imala sam jasnu viziju što želim istraživati u umjetnosti i potrebu za izražavanjem određenih fascinacija. Sami proces rada uvijek mi je bio važniji od rezultata, tako da sam uvijek osjećala koliko ja radim na slici, ona radi na meni i ja rastem. Smatram da za istinski razvoj i autentičnost čovjek treba biti otvoren, ali je bitno biti vjeran sebi.

Kako se osjećate pri samoj izradi djela? Je li to nešto što vas smiruje i opušta, iščekujete li nestrpljivo finalni rezultat ili je pak nešto treće?

Proces izrade djela počinje već idejom, promatranjem, promi-

šljanjem o radu. Sami slikarski čin samo je dio cijelog procesa. Uvijek je to mješavina različitih emocija. Radujem se finalnom radu, ali još više uzbuđenja i radosti mi priušti sami proces rada, jer se kroz njega uči, stječu nove vještine, otkrivaju novi horizonti. Nekada provedem tjedne, mjesec u ateljeu samo u pokušavanju pronalaska novih načina i rješavanju problema. Sretna sam kad uspijem doći do nečega novog, uživam u tim malim trenucima sreće i ushićenja.

Što želite izraziti i potaknuti svojim djelima?

Smatram da umjetnost mora sadržavati duhovnu komponentu – da čovjeku treba pružiti vjeru, nadu, potaknuti ga na rast i odgovornost. Zanima me ono duhovno u prirodi, ne pejzaž kao pejzaž, već ona sila koja pokreće cijeli taj svijet, čudesnost života i pojave koje čovjeku nisu vidljive i dokučive, poput vremena ili vjetera koje ne možemo vidjeti, ali su nam vidljivi njihovi učinci. Ono na što želim skrenuti pozornost u svojem radu, među ostalim je i uspostavljanje

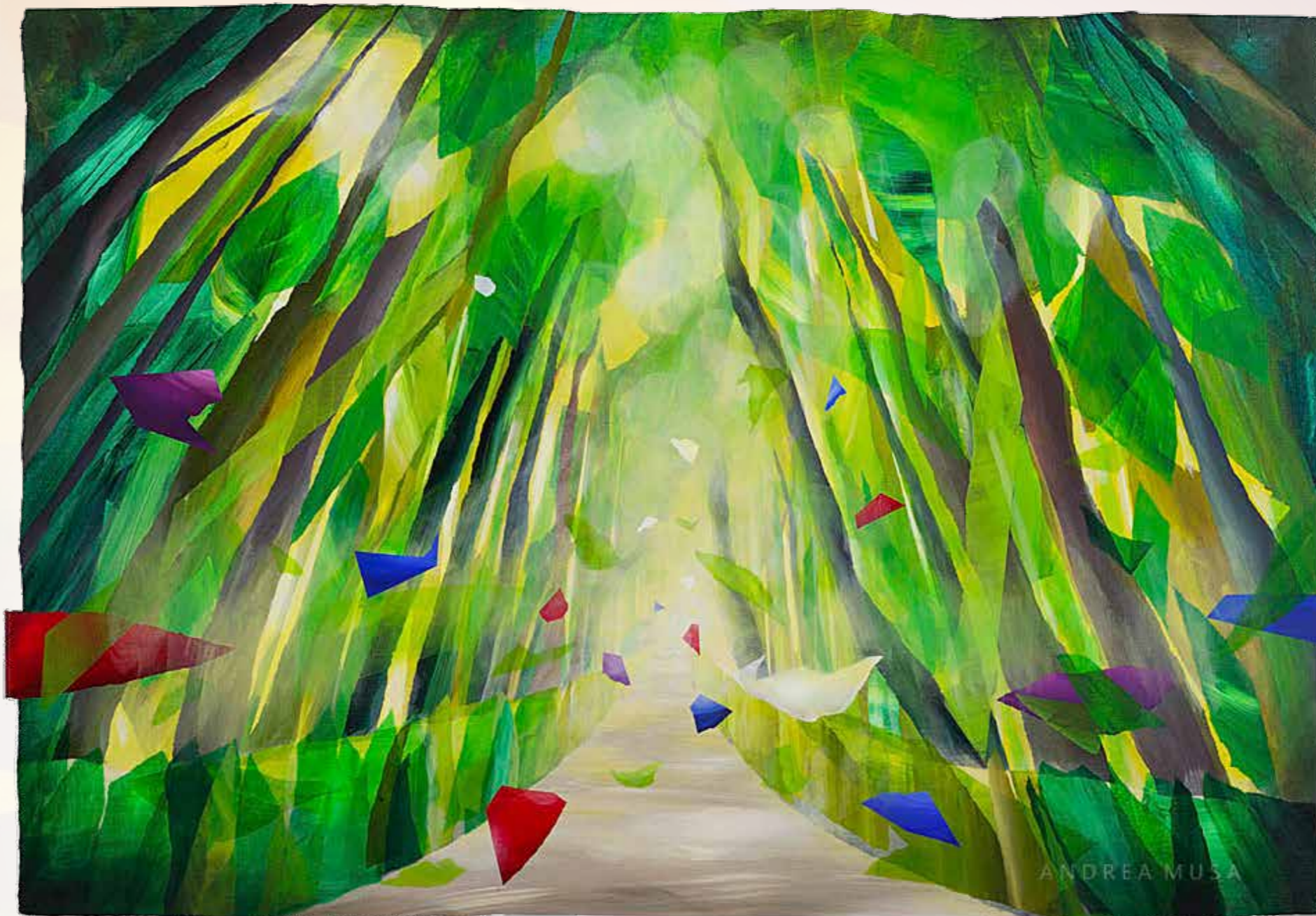
izgubljene intimnosti s prirodom. Čovjek osim destruktivne, ima i stvaralačku snagu i smatram da smo dužni stvarati bolje uvjete za opstanak na ovom planetu, svatko sukladno svojim mogućnostima.

Jeste li zadovoljni svojim dosadašnjim postignućima te svojim trenutnim statusom u svijetu umjetnika?

Zadovoljna sam jer sam sve postigla isključivo upornim radom te sam, ne podilazeći nikomu, uspjela zadobiti naklonost i struke i publike. S druge strane, ostvarila sam neke ideje koje su mi se nekada činile nedostižnima, a to pomicanje vlastitih granica pruža čovjeku možda najveće zadovoljstvo. Isto tako vjerujem da čovjek uvijek ima mjesta za napredak, to je razvojni proces koji traje cijeli život. Ograničili smo sebe onog trenutka kada kažemo da sve znamo ili smo sve postigli.

Smatrate li da je danas potrebno više poticati strast prema umjetnosti kod mladih? Može li se uopće primijetiti ikakav interes kod novih generacija?

Mlađe generacije su po mom iskustvu otvorenije i imaju ležerniji pristup prema umjetnosti. Interes bi svakako mogao i trebao biti veći, jer je umjetnost tu da oplemeni čovjeka, a ne da mu izaziva dosadu. Susret s umjetnošću može nam promijeniti život. Kako je rekao poznati filmski redatelj Tarkovsky da je potrebno malo da se cijeni umjetnost: osjetljiva, suptilna duša, otvorena za ljepotu i dobro, sposobna za spontano estetsko iskustvo. Svakako treba poticati strast i prema umjetnosti i prema životu, jer se osoba izgrađuje na više nivoa. Treba razbijati strah od umjetnosti i poticati kulturne navike još od vrtića.

11. srpnja

Povratak moru - sebi

Slani zrak - sjever

Kako gledate na trenutno stanje vezano uz pandemiju, koliko je to utjecalo na umjetnike?

Kao i ostatak svijeta, umjetnici, galerije i muzeji prisiljeni su na inovacije kao nikada prije da bi razvili virtualne alternative za predstavljanje u stvarnom životu. Lockdown je prisilio umjetnički svijet da se ubrzano okrene prema tehnologiji. Sada imamo mnogo online izložbi, digitalnih art platformi, intelektualnih "e-talks" itd. Što se tiče osobnog iskustva, ova situacija odrazila se na više načina, osim na sami kreativni proces, jer je socijalna izolacija slikarima prirodno stanje. :)

I za kraj, imate li neki savjet za mlade umjetnike?

Mladi čovjek trebao bi imati velike oči i velike uši, biti radoznao i otvoren prema svijetu i nastojati vidjeti ljepotu u svemu, u nesavršenom, nedovršenom, u svakodnevnom. To je ono unutarnje bogatstvo koje nam nitko ne može oduzeti i koje uvijek nosimo sa sobom. Oni koji se odluče za umjetničku profesiju trebaju biti svjesni da je to zahtjevan put, ali i da nema toga što čovjek ne može postići ako je strpljiv, fokusiran, uporan i posvećen. Inspiracija, kvaliteta i rezultati dolaze kroz posvećen rad. Ne treba se uspoređivati s drugima, povoditi prolaznim trendovima i nastojati se svima svidjeti, kao ni obeshrabriti se kritikama, odbijenicama ili „greškama“, one su tu da nas izgrade. Treba biti vjeran sebi i ne fokusirati se na brzi rezultat, već znati pronaći smisao i zadovoljstvo u putu.

Kraljičino ljeto

Nikolina Musa, 2.a

Gimnazijska dramska scena „Kraljica“ unatoč pandemiji nastavlja sa svojim planovima. Andrej Bartul Jabuka, učenik 3.a razreda i redatelj predstava koje „Kraljica“ izvodi, odgovorio nam je na nekoliko pitanja i približio rad ove dramske scene.

Ovog ljeta mogli smo vidjeti natpise „Kraljičino ljeto“ na društvenim mrežama, možeš li nam pojasniti što taj pojam znači?

Andrej: Naša dramska scena odlučila je biti aktivna i tijekom ljeta, a ne samo u okviru školske godine. Zadnja dva ljeta imali smo turneje po cijeloj Dalmaciji sudjelujući u raznim ljetnim programima, festivalima i natjecanjima. Svima nam je to najdraži dio godine, jer spajamo ugodno s korisnim. Putujemo, družimo se i naravno igramo predstave.

Dakle, nije bilo odmora. Kako ste proveli ovo ljeto?

Andrej: Uspješno! Ni sam nisam mislio da ćemo imati tako pun repertoar i toliko zakazanih gostovanja. Ljeto koje je zbog epidemije trebalo biti najbezbržinije na koncu je ispalo najzahtjevnije. No, ne žalimo se, jedva smo dočekali.

Kažeš da ste imali dosta gostovanja, gdje ste sve bili?

Andrej: Turneju smo otvorili u „Kraljičinom stilu“ kako mi to volimo reći. Pred prepunim gledalištem na Ljetnoj sceni grada Metkovića uz rijeku Neretvu i salve smijeha. Kada smo stigli, hladni znoj me oblio jer je gledalište ogromno. Ono uz sve mjere i ograničenja gledatelja prima oko 200 ljudi. Metkovčani su itekako pokazali svoje zanimanje za kulturu. Bilo je čarobno! Nakon toga imali smo kratku pauzu, ali smo ubrzo nastavili još jačim tempom. Uslijedila su gostovanja u Tribunju, Drnišu, Grohotama na Šolti, Vodicama i Kaštelima. Od kojih moram izdvojiti drnišku publiku.

Kako ste uspjeli udovoljiti epidemiološkim mjerama i održati sve te predstave?

Andrej: Nije bilo jednostavno, pogotovo za glumce koji igraju pred polupraznim gledalištem. Iako, tada još mjere nisu bile toliko oštre poput ovih danas, ali ja volim reći: predstava

Plakat za Kraljičino ljeto

Predstava: Traži se suprug

se igra sve dok je i jedna osoba u gledalištu. Obavezno je bilo mjerenje tjelesne temperature, popisivanje svih gledatelja i distanca.

Dramska scena Kraljica

Zara, Jakov i Bartul

Gledalište s distancom

Kakve su bile kritike na vaše predstave?

Andrej: Publika nas je nagrađivala velikim pljeskom, a istaknuo bih i pozitivnu kritiku s "Drniškog portala:

Tražite li novog supruga? Ako da, za savjet upitajte gospođu Zdenku Smočilović s petog kata. Njoj je upalilo. Nakon osebujne potrage pronašla ga je tamo gdje je najmanje očekivala.

Stavimo tu. Radi se, naime, o predstavi "Traži se novi suprug" (autor Miro Gavran), koja je evo netom u Drnišu završila pa detalje potražite na nekoj drugoj kazališnoj pozornici. Izvedba mladog (i stažem i godinama) ansambla Gimnazijske dramske scene Kraljica iz Splita baš je uljepšala ovu sparnu ljetnu večer. Vjerujem da ih čeka još izvedbi, a detalje potražite na @kraljicahr. Zabavno i lepršavo, zanimljivo, uvjerljivo, mladi glumci pokazali su (barem po mom laičkom mišljenju) da hrvatsko glumište ima dobru perspektivu. Sigurno ćemo ih još vidjeti. Čestitke i samo naprijed!

Izgleda da je ljeto bilo zaista uspješno, jeste li zadovoljni s ostvarenim planovima?

Andrej: Svaka publika i izvedba izazov je i uspjeh na svoj način. Zaista smo se nauživali, predstavu smo izveli već 17 puta i još uvijek imamo pozive za igranje. To nam valjda govori da smo obavili dobar posao. Moram na kraju istaknuti da nismo mogli ljepše zatvoriti ljeto dobivši dvije nagrade na Festivalu hrvatskih kazališnih amatera. Jakov Kulić osvojio je nagradu za najboljega glavnog glumca, a moja malenkost za najbolju dramaturgiju.

Nadamo se jednako toliko uspješnom sljedećem ljetu, a i ostalim projektima.

Hvala na ovom razgovoru, želimo vam još ovakvih uspješnih predstava.

KARIJERA I MEDIJI

Vita Delić, 4.a

Mediji su sustavi javnog informiranja koji služe za širenje vijesti i audio-vizualnih sadržaja u svrhu informiranja, obrazovanje i zabave najširih slojeva stanovništva. Utjecaj medija na karijeru pojedinca može biti pozitivan i negativan. Pozitivan, ako je karijera nastala putem medija, a negativan, ako je uništena putem medija.

Masovni mediji, a pogotovo društvene mreže imaju jako velik utjecaj na široku masu ljudi. Društvene mreže brz su i učinkovit način širenja informa-

cija. Jednostavan način za doznati mnogo informacija o određenom pojedincu ili određenoj situaciji. U današnjem svijetu mnogobrojni su primjeri ljudi koji su se preko medija i društvenih mreža proslavili te izgradili sebi karijeru i život. Zanimanja kao blogeri, gameri i influenceri zaživjela su posljednjih nekoliko godina i postala normalan dio današnjeg svijeta. Veliki broj ljudi priključio se društvenim mrežama, najviše Facebooku i Instagramu. Postalo je popularno objavljivanje fotografija i videozapisa iz privatnog života, te je jako puno ljudi upravo na taj način izgradilo karijeru. Ljudi pišu o svom životu, informiraju o svemu svoje pratitelje, postavljaju slike sebe i svojih bližnjih, a veliki broj ljudi to sa zanimanjem gleda i prati.

Sve prikazano preko društvenih mreža nije nikada prikaz prave situacije, već jedne retuširane, uljepšane, imaginarne stvarnosti.

Novine i ostale tiskovine također mogu imati veliki utjecaj na karijeru određenog pojedinca. Vjerodostojne novine koje stanovništvo redovito čita imaju veliku moć. U Republici Hrvatskoj najprodavanije i najčitane novine su Jutarnji list i Slobodna Dalmacija. Te kultne tiskovine imaju izuzetno velik utjecaj na stanovništvo Hrvatske. Jedan članak u Jutarnjem

listu može velikom broju ljudi znatno promijeniti mišljenje o određenoj situaciji ili osobi. Mediji širenjem pozitivnih vijesti mogu znatno poboljšati sliku

o nekome ili nečemu, ali isto tako širenjem loših i destruktivnih vijesti moguće je kroz samo par članaka uništiti nečiju karijeru.

Ljudi nisu ni svjesni kolikoj su količini negativnog sadržaja svakodnevno izloženi. Na nama je da odlučimo komu i čemu ćemo vjerovati.

U medijima također možemo primijetiti mnogo prikriivenog oglašavanja i reklamiranja. Slavne osobe kroz prikriiveno oglašavanje uz stručan tim PR menadžera mogu drastično poboljšati sliku o sebi, i svoju karijeru napraviti uspješnijom. Često imamo priliku čuti kako netko poznat sudjeluje u raznim volontiranjima i donacijama. Naravno, svaka dobra gesta je izuzetno pohvalna i pozitivna, ali tužna istina je da neki dobra djela rade više zbog sebe nego zbog drugih.

U svijetu masovnih medija bitno je ostati pri svom stavu i mišljenju, te biti svjestan da ništa nije ni približno idealno kao što je prikazano na društvenim mrežama.

Svaka instant medijska karijera samo je privremena slava koja u svakom trenutku može nestati. U našoj iskrivljenoj stvarnosti mnogo ljudi toga nije svjesno, ali ipak dobro je poznato da sve što dođe preko noći, također tako i nestane.

Medijska manipulacija

Jure Komadina, 4.a

Noam Chomsky američki je filozof, politički aktivist i profesor lingvistike na Massachusetts Institute of Technology. Chomsky je još prije nekoliko godina razotkrio tehnike manipulacije ljudima putem medija koje je iznio u deset strategija. Među strategijama je predstavljeno sve, od toga kako nam mediji preusmjeravaju pažnju na nebitne stvari pa do toga da same službe znaju više o nama nego mi sami. Medijske strategije koje će biti predstavljene i danas su aktualne.

Jedan od ključnih elemenata manipulacije društva strategija je distrakcije koja će publici odvratiti pažnju od važnih događaja o kojima odlučuju visoko pozicionirana gospodarska i politička javnost. Postupkom preplavlivanja informacijama uspijevaju društvo odvratiti od bitnih stvari koja se događaju u područjima ekonomije, psihologije i znanosti.

Sljedeća strategija koju Chomsky navodi stvaranje je problema nakon čega se nudi rješenje za taj problem. Primjer toga namjerno je izazvano nasilje ili organizirani krvavi obračun različitih skupina, nakon čega se društvo podređuje vojnoj sili i politici kako bi se situacija riješila. Osim toga stvaraju se i ekonomske krize kako bi se prihvatilo ukidanje ljudskih prava. Na to se nadovezuje treća strategija koja govori o stup-

njevitosti promjena. Kako bi društvo prihvatilo takvu odluku kao što je ukidanje prava, odluku treba uvoditi postupno što može trajati mjesecima i godinama. Na takav način uvedeni su novi socijalno-ekonomski uvjeti devedesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća.

Još jedan način kako prihvatiti nepravednu odluku jest taj da se odluka najavi mnogo ranije, a to spada u četvrtu strategiju odlaganja. Ovom strategijom društvu se daje vremena da se polako prilagodi na promjenu i prihvati je bez otpora kada odluka stupi na snagu. Slogan „zajednička nada za bolju budućnost“ olakšava prihvaćanje promjena. Sljedeća strategija obraćanje je ljudima dječjim govorom. Ovim se mediji obraćaju društvu kao djeci ili kao osobama s mentalnim poteškoćama. Posljedica ove strategije reakcija je društva koja je na razini djeteta s čime se smanjuje i njihova kritičnost. Još jedan način kako smanjiti kritičnost objašnjen je u strategiji koja se koristi buđenjem emocija kao tehnikom manipuliranja. Upotreba emocija za takvu svrhu izazvat će „kratki spoj“ i time će se ukinuti racionalno razmišljanje, a kritičko će zamijeniti osjećaji koji prevladavaju u tom trenutku. Na ovaj način medijima će biti lakše provesti ideje ili izazvati reakcije koje traže.

UTJECAJ REKLAMA

10 STRATEGIJA MANIPULACIJE LJUDIMA

1 PREUSMJERAVANJE PAŽNJE

Pažnju javnosti preusmjeravati sa važnih problema na nevažne. Prezaposliti javnost poplavom nebitnih informacija, da ljudi ne bi razmišljali i stekli osnovna saznanja u razumijevanju svijeta.

2 STVARANJE PROBLEMA

Ta metoda se naziva i "problem-reakcija-rješenje". Treba stvoriti problem, da bi dio javnosti reagovao na njega. Na primjer: izazvati i prenositi nasilje sa namjerom, da javnost lakše prihvati ograničavanje slobode, ekonomsku krizu ili da bi se opravdalo rušenje socijalne države.

3 POSTUPNOST PROMJENA

Da bi javnost pristala na neku neprihvatljivu mjeru, uvoditi je postepeno, "na kašičicu", mjesecima i godinama. Promjene, koje bi mogle da izazovu otpor, ako bi bile izvedene naglo i u kratkom vremenskom roku, biće sprovedene politikom malih koraka. Svijet se tako vremenom mijenja, a da to ne bude svijest o promjenama.

4 ODLAGANJE

Još jedan način za pripremanje javnosti na nepopularne promjene je, da ih se najavljuje mnogo ranije, unaprijed. Ljudi tako ne osjete odjednom svu težinu promjena, jer se prethodno privikavaju na samu ideju o promjeni. Sem toga i "zajednička nada u bolju budućnost" olakšava njihovo prihvatanje.

5 UPOTREBA DJEČIJEG JEZIKA

Kada se odraslima obraća kao kad se govori djeci, postizemo dva korisna učinka: javnost potiskuje svoju kritičku svijest i poruka ima snažnije dejstvo na ljude. Taj sugestivni mehanizam u velikoj mjeri se koristi i prilikom reklamiranja.

6 BUĐENJE EMOCIJA

Zloupotreba emocija je klasična tehnika, koja se koristi u izazivanju kratkog spoja, prilikom razumnog prosuđivanja. Kritičku svijest zamjenjuju emotivni impulsi (bijes, strah, itd.) Upotreba emotivnog registra omogućava pristup nesvjesnom, pa je kasnije moguće na tom nivou sprovesti ideje, želje, brige, bojazni ili prinudu, ili pak izazvati određena ponašanja.

7 NEZNAJNE

Siromašnijim slojevima treba onemogućiti pristup mehanizmima razumijevanja manipulacije njihovim pristankom. Kvalitet obrazovanja nižih društvenih slojeva treba da bude što slabiji ili ispod prosjeka, da bi ponor između obrazovanja viših i nižih slojeva ostao nepremostiv.

8 VELIČANJE GLUPOSTI

Javnost treba podsticati u prihvatanju prosječnosti. Potrebno je ubijediti ljude da je (in, u modi), poželjno biti glup, vulgaran i neuk. Istovremeno treba izazivati otpor prema kulturi i nauci.

9 STVARANJE OSJEĆAJA KRIVICE

Treba ubijediti svakog pojedinca da je samo i isključivo on odgovoran za sopstvenu nesreću, usljed oskudnog znanja, ograničenih sposobnosti, ili nedovoljnog truda. Tako nesiguran i potcijenjen pojedinac, opterećen osjećajem krivice, odustaje od traženja pravih uzroka svog položaja i pobune protiv ekonomskog sistema.

10 ZLOUPOTREBA ZNANJA

Bez razvoj nauke u posljednjih 50 godina stvara rastuću provaliju između znanja javnosti i onih koji ga posjeduju i koriste, vladajuće elite. "Sistem", zaslugom biologije, neurobiologije i praktične psihologije, ima pristup naprednom znanju o čovjeku i na fizičkom i na psihičkom planu.

NOAM CHOMSKY

Kako bi se održao što veći razmak između viših i nižih društvenih slojeva, kvaliteta obrazovanja mora biti slabija ili ispod prosjeka u nižim slojevima kako bi se održala ravnoteža. Strategijom držanja društva u neznanju to se i postiže. Veličanje gluposti sljedeća je strategija na listi kojom se promiče kako je poželjno biti glup i neuk, a u isto vrijeme se treba suprotstavljati kulturi i obrazovanju. Devetom strategijom Chomsky je prikazao kako treba uvjeriti svakog pojedinca kako je on sam kriv za svoju nesreću, ograničene sposobnosti ili neuspjeh u životu. Tako će pojedinac u takvom stanju odustati od traženja uzroka svog položaja i te će odustati od pobune protiv vlasti. Posljednja strategija vjerojatno je i najzastrašujuća. Zbog razvoja

obrazovanja u posljednjih se pedeset godina razvila velika razlika između znanja društva i onih koji se tim znanjem koriste, a to bi bile visoke službe koje nama vladaju. Razvojem u području biologije, neurobiologije i psihologije, sustav ima pristup znanju o čovjeku na psihičkom i fizičkom planu te time ostvaruje znatnu prednost u odnosu na pojedinca.

Noam Chomsky kao jedan od predstavnika intelektualne elite ovom je listom htio pokazati poteze kojima se ponajviše koriste sami mediji. Međutim, također je htio pokazati kako svaka ova strategija ima svoju protumjeru koja se može spoznati i time smanjiti svaku moguću manipulaciju.

Osvrnemo li se malo oko sebe, svugdje se nalaze reklame. Živimo u modernom vremenu i većina ljudi u svome domu ima televizor, radio ili neku drugu vrstu tehnologije koja ih informira. Također, sve popularnije su i društvene mreže na kojima svakodnevno možemo primijetiti razne reklamne oglase. Šećemo ulicom, vozimo se autobusom i nailazimo na reklame. Život bez reklama pomalo je nezamisliv.

Što su reklame?

Reklame su vrsta komunikacije kojom sponzori pokušavaju uvjeriti u korisnost kupovine proizvoda ili usluge. Da bi postigli svoj cilj koriste se svjesnim i podsvjesnim porukama, kombinacijom informacija i emocija.

(izvor: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffri%3A1757/datastream/PDF/view>)

Moderno reklamiranje razvilo se krajem 19. i početkom 20. stoljeća. U svrhu reklamiranja koriste se: novine, časopisi, televizija, radio, videoigre, internet...

Postanak reklama seže u daleku prošlost, prve pronađene tablice s komercijalnim reklamama potječu iz ruševina grada Pompeja. Kroz srednji vijek trgovci su reklamirali svoje proizvode vikanjem, a reklamiranje se ograničavalo na mjesto gdje je bila trgovina ili nekakva radnja.

Sve se promijenilo početkom industrijske revolucije kada je došlo do odvajanja reklamiranja i mjesta gdje se vršila prodaja robe. Kako je vrijeme prolazilo,

narod je sve više postajao potrošačka masa koja je kupovinom iskazivala svoj društveni status i ugled. Dvadesetih godina 20. stoljeća počinju se javljati i prvi slogani, a pojavom supermarketa sredinom 20. st. došlo je i do velikog porasta svakodnevnog

reklamiranja. Osamdesetih godina u Sjevernoj Americi pojavili su se TV kanali koji su samo emitirali reklamne sadržaje, a pojavom interneta došlo je do sve većeg reklamiranja.

Prema istraživanjima, uloga reklama u životima mladih i djece može imati pozitivne i negativne posljedice, a to sve ovisi o sadržajima koji se u njih uključuju te se radi o tehnologiji koja se može koristiti na različite načine. Reklame imaju utjecaja na mlade i odrasle jer tehnika reklama uvjerava kako su određeni proizvodi nužni da bismo mi ili dijete bili sretni, zdravi, popularni...

Pri istraživanjima utvrđeno je da može doći do negativnih posljedica prekomjernim gledanjem televizijskih reklama (pogotovo bez nadzora odraslih) koje kod djece potiču želju za posjedovanjem što više stvari. Dječaci i muškarci uglavnom budu prikazani kroz teme moći, novca, vodstva, a žene i djevojčice kroz teme kućanskih poslova, ljepote, dječjih proizvoda. Takav način navodi djecu da ograniče sebe kao osobe, a oponašaju ono što im se nudi u reklamama i sve im je to normalno. Možemo primijetiti da se to počelo mijenjati u današnjem vremenu. U Velikoj Britaniji otišli su i korak dalje te zabranili sve reklame koje sadrže štetne rodne stereotipe.

Također, reklame imaju utjecaj i na prehrambene navike i zdravlje, reklamiranje prehrambenih proizvoda koji nisu zdravi (slane grickalice, čokoladice, McDonald's) negativno utječe na razvoj prehrambenih navika te ugrožava zdravlje. Nažalost, danas su reklame sastavni dio života. Gdje god se nalazimo vidamo ih, slušamo na radiju i televiziji, prekidaju nam gledanje filma i svakodnevno su prisutne u našim životima. Stvaraju

nam potrebu za kupovinom i onih stvari koje nam uopće nisu potrebne. U reklamama se pojavljuju mladi i lijepi ljudi te na taj način vežu nas za određeni proizvod. Sve češće se reklamnim porukama obraćaju djeci i mladima. Djeca pod utjecajem reklama žele određeni proizvod, a roditelji im ispunjavaju želju. Reklame kod djece mogu stvoriti probleme u društvu te mogu odrasti u nesigurnu i nezadovoljnu osobu. Veliku ulogu imaju roditelji koji djecu moraju kontrolirati i ne udovoljavati svim njihovim željama jer materijalnim stvarima neće učiniti ništa dobro za njih. U zadnje vrijeme posebno se ističu reklame koje zahtijevaju od djece da moraju imati sve (npr. prikupiti određene likove iz crtića) što nikako nije dobro.

Na nama je da ne nasjedamo na sve reklama, nego da se trznemo i promislimo o onome što slušamo i radimo. Posebno moramo kontrolirati djecu da ne nasjedaju na marketinške trikove. Pojedinci tvrde da na njih reklame ne utječu, ali istraživanja su pokazala da utječu na sve. Moramo biti svjesni pozitivnog i negativnog utjecaja reklama te nastojati potpuno eliminirati ovaj negativni aspekt.

TESLA

Elon Reeve Musk

Katarina Tudor, 2.a

Elon Reeve Musk rođen je 28. lipnja 1971. godine u Pretoriji, Južnoafričkoj Republici. Od samog djetinjstva bio je zainteresiran za računala i znanstvenu fantastiku. U svojoj dvanaestoj godini potpuno sam programirao je i osmislio igricu Blaster koja se brzo proširila svijetom.

Kao tinejdžer morao se pridružiti vojnoj službi koja je bila obvezna u Južnoj Africi, ali Musk nije bio zainteresiran. Iskoristio je pri-

liku i emigrirao u Kanadu gdje se upisao u jednu od najboljih škola u Ontariju, Queen's University Kingston. Nakon dvije godine na ovom sveučilištu preselio se na Sveučilište u Pennsylvaniji. Godinu dana kasnije stekao je diplomu iz fizike. Zbog svoje izvrsnosti, Musk je dobio upis na doktorski program na Sveučilištu Stanford.

Preselio se u Kaliforniju 1995. godine. To je razdoblje u kojem je internet tek postao popularan. Musk je očito želio biti dio toga. Nakon nepuna dva dana odustao je od Stanforda i pokrenuo svoju prvu tvrtku, Zip2. Osnovao je još nekoliko tvrtki kao što su SpaceX, Tesla, OpenAI, Neuralink, The Boring Company, SolarCity, X.com i PayPal.

Pokrenuo je Space Exploration Technologies Corp (SpaceX) 2002. godine. Musk je dugogodišnji član „Marsovog“ društva. To je neprofit-

na organizacija koja provodi razna istraživanja na Marsu. Oduvijek je bio zainteresiran za postavljanje platenika na Marsu. Da bi svoj san pretvorio u stvarnost, SpaceX se fokusirao na razvijanje raketne tehnologije. Nakon dugogodišnjeg rada na jednom od njegovih najvećih projekata, 22. svibnja 2012., SpaceX je lansirao prvu raketu, Falcon 9, koja je imala aktiviranu kapsulu. To je bio prvi put da je privatna tvrtka pokrenula inicijativu i poslala raketu do Međunarodne svemirske stanice na Marsu. Poslovanje tvrtke SpaceX u službi je ostvarenja Muskove velike ambicije o koloniji na Marsu.

Život na Marsu, superbrze vlakove i slične ideje pratit ćemo sa zanimanjem, a s obzirom na sve brži razvoj tehnologije, očekujemo sve više sličnih neobičnih projekata.

Katarina Tudor, 2.a

OSVRTI NA FILMOVE

Famosa Helena

To All the Boys I've Loved Before

Oduvijek sam voljela gledati romantične filmove, stoga sam prije neki dan zaželjela pogledati jedan od njih. Slučajno sam naišla na reklamu filma „To all the boys I loved before“ čiji je naslov odmah privukao moju pažnju. Čim sam vidjela o čemu se radi u filmu, odlučila sam ga pogledati. Film govori o djevojci Lari Jean (Lana Condor) koja je pisala pisma svakoj svojoj simpatiji te ih skrivena čuvala u kutijici u ormaru. Jednog dana njezina mlađa sestra otkrila je pisma i poslala ih svakoj Larinoj simpatiji. Zabrinutoj i u panici pomaže joj Peter Kavinsky (Noah Centineom) glumeći njezinog dečka kako bi lakše prošla kroz ovu stresnu novonastalu situaciju. S druge strane Lara se suočava s mračnijim dijelom svog života koji je još uvijek muči, smrt njezine majke jedna je od njih. Ovaj film nastao je po istoimenoj knjizi Jenny Han koja je objavljena 2014. godine. Redateljica filma je Susan Johnson. Film je dobio MTV filmske nagrade za najbolji poljubac, najbolju debitantsku izvedbu i nagradu za omiljenog filmskoga glumca. Film se prvi put javno prikazao 17. kolovoza 2018. godine.

Ukoliko volite romantične filmove ili romantične komedije, a niste pogledali ovaj film, preporučujem ga, nećete požaliti!

The Maze Runner (Labirint: Nemogući bijeg)

Nemogući bijeg zainteresirat će sve obožavatelje znanstvene fantastike i akcijskih filmova. Za ovaj film saznala sam od svoje sestre koja je pročitala istoimeni roman Jamesa Dashnera koji je izašao 2009. godine. Čim je pročitala knjigu, potražila je film pa smo ga zajedno pogledale. Naime, skupina znanstvenika poslala je skupinu momaka među kojima je i Thomas (Dylan O'Brien) u labirint bez sjećanja. Kada su se osvijestili, shvatili su da su zarobljeni u labirintu i da moraju pronaći način kako bi izašli iz njega, pri čemu prolaze kroz razne prepreke. Film je vrlo kreativno napravljen te iz njega možemo izvući nekoliko životnih poruka koje bi mogle vrlo pozitivno utjecati na mlade. Ovo mi je najdraži film i mogla bih ga pogledati sto puta, uvijek bih nešto novo zanimljivo učila.

Redatelj filma je Wes Ball. Film je dobio MTV filmsku nagradu za najbolju tučnjavu, najbolju debitantsku izvedbu i nagradu za najboljeg heroja. Prvi je put javno prikazan 11. rujna 2014. godine. Smatram da ovaj film vrijedi pogledati i da će se sigurno svidjeti ljubiteljima znanstvene fantastike.

TORCIDA 1950

Ariana Kecić i Nikolina Musa, 2.a

Kako bismo započeli priču o ovoj legendarnoj navijačkoj skupini, prvo se moramo vratiti u davnu 1911. godinu kada je u Splitu zaživio nogomet.

Naime, 13. veljače 1911. godine, na inicijativu četvorice Splićana (Fabijana Kaliterne, Vjekoslava Ivaniševića, Lucijana Stelle i Ivana Šakića), tadašnjih praških studenata, službeno je osnovan HNK Hajduk Split. Ime kluba koje je i dan danas svima dobro poznato odabrao je cijenjeni splitski profesor, publicist i kritičar Josip Barač.

Od samih početaka klub je imao podršku Splićana, a 1927. godine zabilježen je prvi organizirani odlazak navijača na gostovanje kada je održana utakmica protiv HAŠK-a u Zagrebu. Deset godina kasnije, 5. rujna 1937. godine navijači su po prvi put bodrili

klub na inozemnom gostovanju protiv Rome u Rimu.

Bernard „Bajdo“ Vukas s oduševljenjem je pričao mladim Splićanima o impresivnoj i dinamičnoj atmosferi na brazilskim stadionima. Na taj način potaknuo je Vjenceslava Žuvelu, Antu Ivaniševića i Antu Dorića na osnivanje ove navijačke skupine. Uoči predstojeće utakmice protiv Crvene Zvezde, 28. listopada 1950. godine, službeno se oformila Torcida. Vjerno su bodrili svoj klub te je Hajduk ostvario pobjednički rezultat 2:1.

Odanost svom Hajduku navijači iskazuju i putem brojnih murala koji se nalaze na svakom koraku, kako u Splitu, tako i šire.

Osim glasnih navijača, Torcidaši su i ljudi velika srca koji priskaču u pomoć gdje god je potrebno. Tako su, na vlastitu inicijativu, ti-

jekom velikog požara u okolici Splita 2017. godine pripomogli u njegovu gašenju, kao i u nedavnoj akciji pomaganja žrtvama potresa u Petrinji.

***

Torcida je svoju ujedinenost još jednom pokazala povodom sedamdesete obljetnice, 28. listopada 2020. godine. Ispunili su svoje obećanje, te kao što su i najavili, priredili su pravi spektakl. Već dan prije, sa zvonika Sv. Duje, vijorila se Torcidina zastava.

Te večeri cijeli Split bio je na nogama željno iščekujući početak novog dana. Točno u ponoć cijelo je nebo bilo obasjano. „Sa šalom u rukama i pjesmom na usnama“ na tisuće vatrometa i signalnih raketa ispaljeno je u zrak. Svaki Torcidaš u ruci je držao po jednu bengalku. Osim u centru grada, slavilo

se i u svim splitskim kvartovima, te na Marjanu i Kozjaku. Taj čaroban i očaravajući prizor izazivao je divljenje. Euforija se nastavila i sljedećeg dana. U podne je održan nastavak prethodne noći. Na rivi je održana bakljada. „Nad plavim nebom se nadvije tama i sunce prekrije bengalki dim“*. Rođendan je završio povorkom u poslijepodnevnim satima u kojoj su sudjelovali brojni Torcidaši. Još jednom sve je bilo popraćeno transparentima i pjesmom.

Iako se ovo čini teško nadmašivim, uvjereni smo da nam Torcida sprema nova iznenađenja, a Hajduk još puno dobrih rezultata.

70. godišnjica osnutka Torcida

Intervju sa sportašima

Nikolina Musa, 2.a

Naša škola „Kraljica Jelena“, s obzirom da je dijelom i sportska gimnazija, može se pohvaliti mnogim uspješnim sportašima. Učenici 2.a i 2.b razreda: Petar Vodopivec, Stipe Zubanović, Borna Franulović, Simon Jurišić i Petar Penović odgovorili su nam na nekoliko pitanja te nas uveli u svoj sportski život i približili nam šest različitih sportova.

Borna Franulović

Stipe Zubanović

Kojim sportom se bavite te koliko dugo?

Vodopivec: Bavim se vaterpolom šest godina.

Zubanović: Treniram nogomet osam godina

Franulović: Bavim se zrakoplovnim jedriličarstvom skoro godinu dana.

Jurišić: Bavim se bejzbolom šest godina.

Penović: Treniram rukomet već osam godina.

Zašto ste se odlučili upravo za taj sport?

Vodopivec: Prijatelji iz razreda su trenirali pa su me zvali da probam i na kraju je pala odluka na vaterpolo.

Zubanović: Počeo sam trenirati zato što to volim.

Franulović: Odlučio sam se za taj sport jer sam htio upoznati čari letenja, što mi se i sviđjelo, a isto tako mi je temelj za buduću karijeru.

Jurišić: Svidio mi se i uvijek sam ga htio probati.

Penović: Vidio sam ga na televiziji i izgledao mi je zanimljiv pa sam odlučio probati.

Koliko su vam često treninzi i natjecanja?

Vodopivec: Treninzi su dva puta dnevno, a natjecanja otprilike svako 3-4 mj.

Zubanović: Treniram 1-2 puta dnevno i imam utakmicu jednom tjedno.

Franulović: Ljeti kad je god dobro vrijeme, leti se. Sada pokušavamo svaki vikend. Natjecanja su svake godine, svjetsko i državno.

Jurišić: Treninzi su pet puta tjedno, a natjecanja traju 2 mjeseca.

Penović: Treninge imamo od ponedjeljka do petka svaki dan i ovisi kako se dogovorimo s trenerom imamo 1 ili 2 treninga dnevno, a vikendom imam još 2 ili 3 dodatna treninga koja odradim sam na Marjanu ili u teretani.

Koji vam je najveći uspjeh do sada?

Vodopivec: Osvojeno 3. mjesto na prvenstvu Hrvatske za seniore.

Zubanović: Najveći uspjeh mi je igranje za hrvatsku reprezentaciju.

Franulović: Najveći uspjeh do sada mi je jedrenje od 190+ km i najveća postignuta visina mi je bila 2868 m.

Jurišić: Drugo mjesto u Hrvatskoj u kategoriji mladeži te prvo mjesto u Hrvatskoj u kategoriji seniora.

Penović: 4. mjesto na državnom turniru.

Osjećate li tremu pred važna natjecanja i kako se nosite s njom?

Vodopivec: Ne osjećam tremu.

Zubanović: Pred važne sam utakmice pozitivno uzbuđen bez prevelike treme zato što uživam u igri.

Franulović: Prije svakog leta osjećam malu pozitivnu tremu. Tremu i pogreške u letu smanjujem dobrom pripremom prije leta.

Jurišić: Ne često, ali kada me uhvati, gledam utakmice ili neki film.

Penović: Osjećam tremu, ali ne preveliku, a i ako je osjećam, većinom zaboravam na nju za vrijeme zagrijavanja za utakmicu.

Baseball

Koju kategorizaciju imate i pomaže li vam da uskladite trening i školu?

Vodopivec: Imam A kategoriju koja mi omogućava dogovaranje s profesorima oko termina ispitivanja.

Zubanović: Imam A kategoriju i poprilično mi olakšava uskladiti trening i školu.

Franulović: Za sada imam C kategoriju.

Jurišić: Da, imam kategoriju, ali se njom ne koristim.

Penović: Imam kategoriju B i pomaže mi jer nekada mogu otići sa zadnjeg sata na trening.

Izostajete li često s nastave radi sporta?

Vodopivec: Nekada kad su važni treninzi.

Zubanović: Izostajem često s nastave.

Franulović: Ne izostajem toliko često.

Jurišić: Da, u vrijeme sezone.

Penović: Izostajem samo s nekih sedmih satova zbog treninga.

VK Jadran i Petar Vodopivec

Što vas najviše motivira za trening i čija podrška vam je najbitnija?

Vodopivec: Najbitnija mi je podrška obitelji, a najviše me motiviraju medalje i trofeji koje vidim u sobi.

Zubanović: Motivacija mi nije pretjerano bitna jer sam jako strastven i znam da se rad uvijek isplati. Podrška obitelji mi znači sve.

Franulović: Pa moram reći da je sam osjećaj u zraku dovoljna motivacija. Najveću podršku imam od roditelja i instruktora.

Jurišić: Fizički i psihički napredak u sportu. Podrška moje obitelji.

Penović: Za motivaciju zamišljam utakmice na televiziji i kako bi izgledalo da ja igram, a najbitnija podrška mi je tatina jer je on taj koji mi organizira treninge van kluba.

Koji krajnji cilj priželjkujete u svom sportu? Želite li nastaviti u profesionalnom smjeru te jednoga dana pretvoriti treniranje tog sporta u karijeru?

Vodopivec: Postati olimpijac, vidjet ćemo dalje.

Zubanović: Želim postati profesionalac.

Franulović: Ovo je tek početak i temelj pilotskog posla. Da, namjeravam se baviti profesionalno time.

Petar Penović

INTERVJU

Simon Jurišić

Jurišić: Bio bih jako sretan kad bih uspio pretvoriti ovaj sport u karijeru, ali ne bih htio da sam ovisan o njoj.

Penović: Volio bih rukomet pretvoriti u karijeru i s reprezentacijom otići na svjetsko prvenstvo i osvojiti zlato.

Kako provodite slobodno vrijeme?

Vodopivec: Slobodno vrijeme većinom provodim s prijateljima.

Zubanović: Uživam s prijateljima i obitelji.

Franulović: Slobodno vrijeme provodim vani s prijateljima.

Jurišić: Izlazim s prijateljima, igram igrice, napravim ekstra trening.

Penović: U slobodno vrijeme kad ne treniram obično igram igrice ili učim.

Pazite li na prehranu i koliko je ona važna u životu sportaša?

Vodopivec: Da, naravno da pazim, mislim da je to jedna od važnijih stvari u životu profesionalnog sportaša.

Zubanović: Posvećujem ogromnu pažnju prehrani i to odlično utječe na moje tijelo.

Franulović: Pa u ovom sportu prehrana nema toliko veliku ulogu.

Jurišić: Pazim do neke granice. Da, jako je važna zdrava prehrana.

Penović: Obično mi se roditelji brinu za prehranu i mogu reći da je svakako jako bitna.

Tko je vaš najveći uzor?

Vodopivec: Denes Andor Varga

Zubanović: Virgil Van Dijk mi je nogometni uzor.

Franulović: Nemam neki uzor.

Jurišić: Moj trener iz Amerike.

Penović: Nisam osoba koja ima uzore. Ne volim gledati nekoga i govoriti da želim biti kao on, ja sam sam svoj čovjek i takav ću biti ili do uspjeha ili neuspjeha.

Koliko su epidemiološke mjere utjecale na vaše treninge?

Vodopivec: Nisu utjecale, imamo svaki dan trening.

Zubanović: Covid je zaustavljao naše prvenstvo više puta, ali te mjere sam iskoristio na dobar način, radio sam na dijelovima igre koje zanemarujem tijekom regularne sezone.

Franulović: Nemamo problem s epidemiološkim mjerama jer smo u stanju ispoštovati svaku mjeru. Nisu previše utjecale na naš sport, ali nadamo se da će ovoj pandemiji doći što prije kraj.

Jurišić: Ne previše, ali manje nas je na treningu i zbog epidemioloških mjera nismo imali nekoliko zadnjih utakmica.

Penović: Ne previše, nastavljam trenirati samo što je broj treninga s ekipom smanjen, a povećan je broj individualnih treninga.

Rukomet

KARANTENA

Ariana Kecić, 2.a

Karantena, svima već dobro poznata riječ, predstavlja postupak izoliranja ljudi, robe i životinja kako bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti. Naziv karantena nastao je iz talijanske riječi quaranta (četrdeset) i francuske riječi quarantaine (četrdesetak dana).

Tijekom povijesti mijenjali su se načini izoliranja i liječenja ljudi. Kada su prve epidemije počele harati svijetom, gradovi su se često zatvarali i obustavljali su svu trgovinu. Prvi koji su došli na ideju odvajanja trgovaca od grada dok se ne utvrdi da su zdravi, bili su Dubrovčani. Tadašnje su vlasti, 1377. godine, uveli pregled putnika i njihovo izoliranje na 30 dana. Takva se vrsta zove „trentina“, a tek u 15. st. Venecija produžuje rok na

40 dana, pa se to naziva „karantena“. Vremensko razdoblje koje su talijanske vlasti postavile nije vezano uz zdravstvo, nego uz biblijsku priču koja govori o izolaciji Joba tijekom njegove zaraze kada se samostalno odvojio od zajednice na 40 dana.

Dubrovčani su za svoju ideju postavili i jednostavno arhitektonsko rješenje - lazarete. Kompleksi 5 dvorišta i 10 dvorana koji su omeđeni visokim zidovima s koprnene i morske strane mogli su se naći skoro u svim velikim trgovačkim središtima pa tako i u Splitu (Splitska skela). Postali su administrativno-funkcionalne ustanove s dva stražara, pisarom, grobarom, praljama, svećenikom, doktorima i kacamortima (sanitetska vlast).

Samo ime lazareta povezuje se s biblijskim likom Lazarom koji je obolio od bolesti nalik gubi, a Isus ga je nakon toga uskrsnuo iz mrtvih. Od tada je on, prema kršćanskoj tradiciji, zaštitnik oboljelih od gube.

Sama je karantena, kao i lazareti, ostavila pozitivne učinke tijekom povijesti. Bar je na mali način spriječila širenje gube (lepre) te zloglasne crne smrti - kuge.

U današnje se vrijeme riječ karantena ponovno koristi zbog trenutne pandemije uzrokovane SARS-CoV-2 virusom. Na svu sreću, koriste se samo nužne mjere (samoizolacija), a ne lazareti, kako bi se to inače rješavalo u srednjem vijeku.

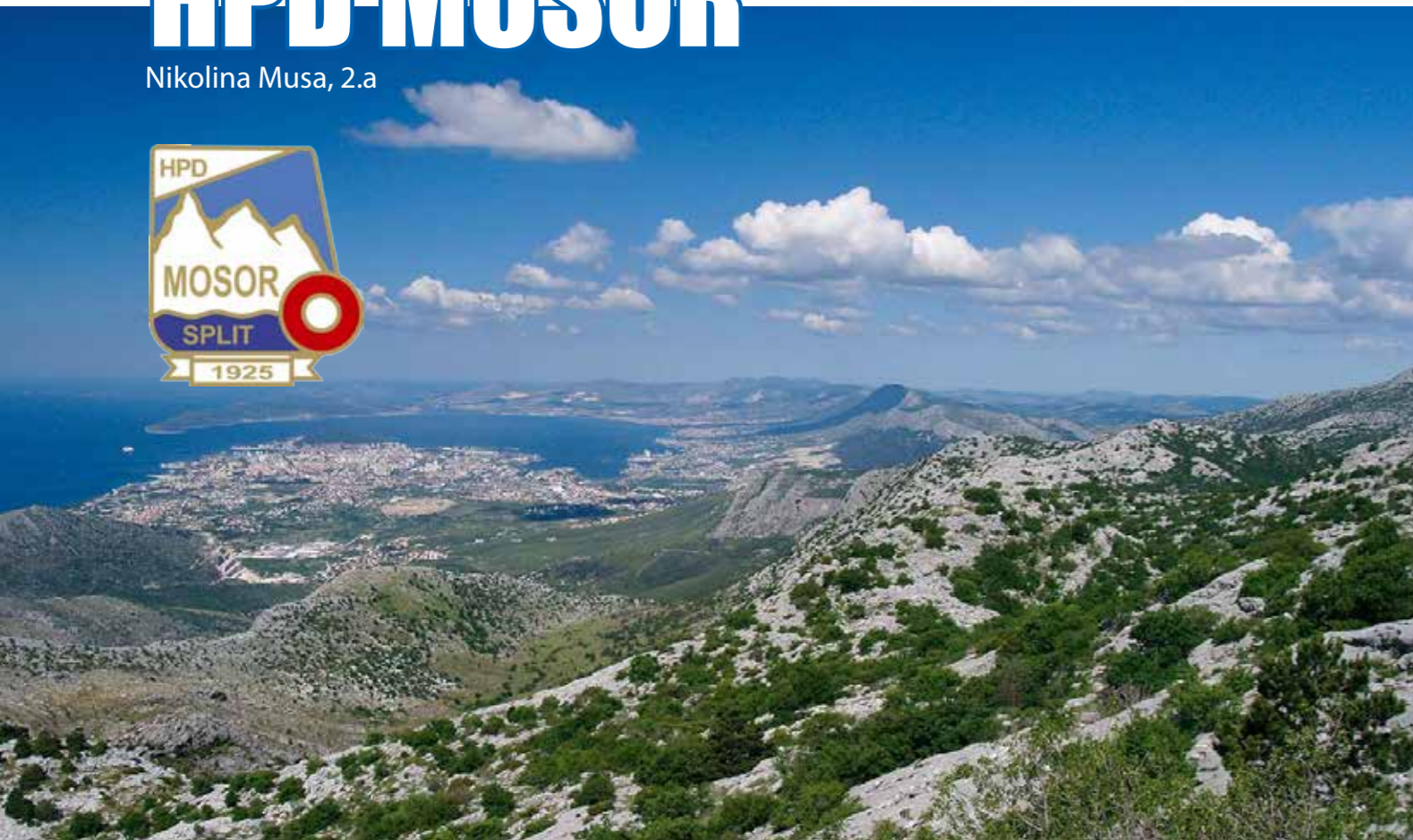

Dubrovački lazareti

HPD MOSOR

Nikolina Musa, 2.a

Pogled s Mosora

Skupina planinara, pod vodstvom profesora Umberta Girometta, upoznali su ljepote prirode obilazeći dalmatinske planine. Kao već iskusni planinari, puni ljubavi prema prirodi i želje za radom, 4. prosinca 1925. godine, na vlastitu inicijativu, osnovali su Hrvatsko planinarsko društvo (HPD) Mosor.

Na jednoj od prvih sjednica privremenog Upravnog odbora novonastalog društva, 18. prosinca 1925. godine, sklopljen je program rada. Formirane su brojne sekcije, izletna, foto, financijska, znanstvena (kulturno-prosvjetna), knjižnica, sekcija za pošumljavanje te sekcija za geodetske karte.

Tijekom godina, prema potrebama, osnovane su i nove sekcije poput markacijske, humane, špiljarske, itd. Danas najpopularnija sekcija je planinarska (izletnička) sekcija. U sklopu programa česti su izleti koji omogućavaju, koliko mosorašima, toliko i svim Splićanima, izlete na planine, ne samo u okolici Splita i kroz čitavu državu, već i van granica Hrvatske.

Nedavno, 4. prosinca 2020. godine, HPD Mosor obilježio je 95 godina od osnivanja, a povodom toga održana je i tradicionalna izložba fotografija pod nazivom „Pogled u raj” u Galeriji fotokluba Split. Međunarodni fotografski natječaj bio je otvoren za sve

Mosor

profesionalne i amaterske fotografe, a odabrano je pedesetak izvrsnih fotografija od sveukupno 35 autora. Živimo na predivnom području te je raj u visinama uistinu lako pronaći. Dovoljno je popeti se na Mosor, Marjan, Kozjak ili bilo koju planinu i pronaći ćemo spektakularne panoramske poglede. Potrebno je naglasiti da uistinu moramo vrednovati ljepote koje smo naslijedili te ih čuvati za sljedeće generacije upravo onako kako je to zamišljao i osnivač HPD Mosora, Umberto Girometta.

Dobrobit boravka u prirodi sve češće se naglašava kroz medije jer je to upravo ono što ljudi danas zanemaruju. Odlazak u planine, trčanje ili šetnja u prirodi ostavlja se po strani kao nešto sporedno, no upravo to je ono što bi nam trebalo biti na prvome mjestu. Barem jedan dan tjedno proveden u prirodi dobro bi utjecao na naše zdravlje i potaknuo nas da budemo produktivniji. Čisti svjež zrak te bilo kakva rekreacija pozitivno utječu na fizičko, ali i na psihičko zdravlje.

Penjanje po stijeni

Mosorski magarac

Znanstveno je dokazano kako odlazak u prirodu poboljšava i jača naš imunitet te smanjuje razinu stresa i anksioznosti, a samim time nas opušta. Ako želite poboljšati koncentraciju, pamćenje ili želite biti kreativniji idealno je otići u šetnju prirodom. Rekreacija ima jako važnu ulogu u našem životu, pogotovo sada za vrijeme pandemije. U Splitu i okolici možemo pronaći brojne lokacije koje su nam lako dostupne i radnim danom za barem laganu šetnju poput Žnjana i Marjana, a za izlete vikendom tu je i Mosor.

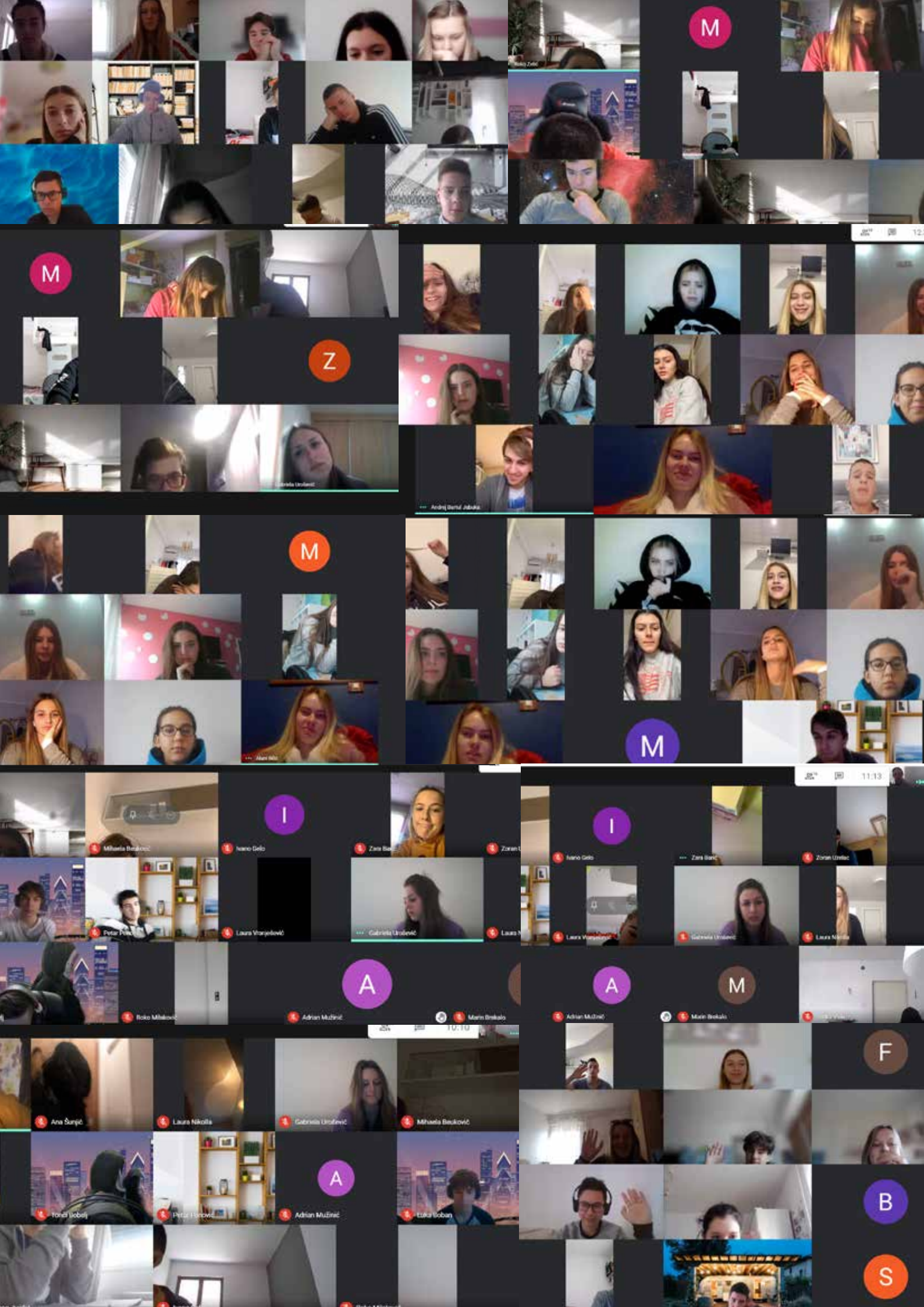
HPD Mosor već 95 godina označava staze i organizira brojne izlete što je idealno za svih bez obzira na iskustvo u planinama. Osim zdravlja na izletima s HPD Mosorom stječu se iskustva i divna poznanstva. Današnje društvo, pogotovo mlade, potrebno je potaknuti i osvijestiti im važnost prirode te koliko je potrebno čuvati je i boraviti u njoj. Otiđite u prirodu opustiti se i napuniti energijom. Čuvajmo ove ljepote koje smo dobili kako bi i drugi mogli uživati, te u planinama iza sebe ostavljajmo samo tragove cipela.

U điru po školi ...

Petak 13 u
GIMNAZIJSKI KOLEGIJ "KRALJICA JE ...

M

M

Z

M

M

I

I

A

A

M

F

A

B

S

11:13

TU, TU

Mihaila Beuković

Ivano Gelo

Zara Bakić

Zoran Urošević

Ivano Gelo

Zara Bakić

Zoran Urošević

Petar Felić

Laura Vranješević

Gabriella Urošević

Laura Vranješević

Laura Vranješević

Gabriella Urošević

Laura Vranješević

Roko Mihalević

Adrian Mužinić

Marin Bekalo

Adrian Mužinić

Marin Bekalo

Ana Šunjić

Laura Nikolić

Gabriella Urošević

Mihaila Beuković

Tonka Dobaj

Petar Horvatić

Adrian Mužinić

Tonka Dobaj